

Innowacyjna Szkoła dla Dorosłych "Przyszłość"

PROGRAM NAUCZANIA ZAWODU

OPIEKUN MEDYCZNY 532102

O STRUKTURZE PRZEDMIOTOWEJ

SZKOŁA POLICEALNA

FORMA STACJONARNA

KWALIFIKACJA WYODRĘBNIONE W ZAWODZIE:

**MED.14. Świadczenie usług medyczno-pielęgniacyjnych i
opiekuńczych osobie chorej i niesamodzielnej**

Łódź 2021

Spis treści:

1. PODSTAWY PRAWNE KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO	3
2. OPIS ZAWODU I INFORMACJA O ZAWODZIE.....	3
3. UZASADNIENIE POTRZEBY KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE OPIEKUN MEDYCZNY	4
4. SZCZEGÓŁOWE CELE KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE OPIEKUN MEDYCZNY	4
5. TYGODNIOWY ROZKŁAD ZAJĘĆ	5
6. PROGRAMY NAUCZANIA POSZCZEGÓLNYCH PRZEDMIOTÓW W ZAWODZIE OPIEKUN MEDYCZNY	7
1. BEZPIECZEŃSTWO I HIGIENA PRACY.	10
2. PODSTAWY DZIAŁALNOŚCI ZAWODOWEJ.	12
3. PROWADZENIE DOKUMENTACJI I KOMPUTEROWE WSPOMAGANIE DZIAŁALNOŚCI.	14
4. PODSTAWY ANATOMII, PATOFIZJOLOGII I PIERWSZA POMOC.	15
5. JĘZYK MIGOWY.	18
6. DIAGNOZA PROBLEMÓW OPIEKUŃCZYCH I MEDYCZNYCH W OPIECE NAD OSOBĄ CHORĄ I NIESAMODZIELNĄ.	19
7. PLANOWANIE CZYNNOŚCI HIGIENICZNYCH I PIEŁĘGNACYJNYCH DLA OSOBY CHOREJ I NIESAMODZIELNEJ.	21
8. JĘZYK OBCY W OPIECE ZDROWOTNEJ.	23
9. CZYNNOŚCI HIGIENICZNE I WYBRANE CZYNNOŚCI OPIEKI PIEŁĘGNACYJNEJ W PRAKTYCE.	25
10. WYBRANE CZYNNOŚCI Z ZAKRESU OPIEKI MEDYCZNEJ W PRAKTYCE.	29

Innowacyjna Szkoła dla Dorosłych "Przyszłość"

11. CZYNNOŚCI OPIEKUŃCZE DLA OSOBY CHOREJ I NIESAMODZIELNEJ W PRAKTYCE.	33
12. PRZYŁÓŻKOWA AKTYWIZACJA Z WYKORZYSTANIEM ELEMENTÓW GIMNASTYKI OSIOWO-SYMETRYCZNEJ SOS 3D - METODA HOPPE.	37
13. PRAKTYKI ZAWODOWE.	39
ZAŁĄCZNIKI	46
ZAŁĄCZNIK 1. EFEKTY KSZTAŁCENIA DLA ZAWODU OPIEKUN MEDYCZNY ZAPISANE W PODSTAWIE PROGRAMOWEJ KSZTAŁCENIA BRANŻOWEGO.....	46
ZAŁĄCZNIK 2. REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA DLA ZAWODU OPIEKUN MEDYCZNY ...	67

TYP SZKOŁY: SZKOŁA POLICEALNA, FORMA STACJONARNA

RODZAJ PROGRAMU: SPIRALNY

1. PODSTAWY PRAWNE KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO

Program nauczania zawodu **opiekun medyczny** opracowany jest zgodnie z następującymi aktami prawnymi:

- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz.U. 2020 poz. 1327 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (t.j. Dz.U. 2021 poz. 1082);
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz.U. 2020 poz. 226);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 lutego 2019 r. w sprawie ogólnych celów i zadań kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego (Dz.U. 2019 poz. 316 z późn. zm.);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 maja 2019 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego oraz dodatkowych umiejętności zawodowych w zakresie wybranych zawodów szkolnictwa branżowego (Dz.U. 2019 poz. 991 z późn. zm.);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (t.j. Dz.U. 2020 poz. 1604);

Innowacyjna Szkoła dla Dorosłych "Przyszłość"

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz.U. 2019 poz. 639 z późn. zm.);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu (Dz.U. 2019 poz. 391);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lutego 2019 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz.U. 2019 poz. 373).

2. OPIS ZAWODU I INFORMACJA O ZAWODZIE

Nazwa zawodu: **opiekun medyczny**

Symbol cyfrowy: **532102**

Poziom V Polskiej Ramy Kwalifikacji, określony dla zawodu jako kwalifikacji pełnej

Branża: **opieki zdrowotnej (MED)**

Kwalifikacja wyodrębniona w zawodzie: **MED.14. Świadczenie usług medycznopielęgniarskich i opiekuńczych osobie chorej i niesamodzielnej Poziom 5 Polskiej Ramy Kwalifikacji**, określony dla kwalifikacji częściowej

Typ szkoły, w której odbywa się kształcenie w zawodzie: **szkoła policealna**.

Okres kształcenia w szkole policealnej trwa 1,5 roku, Kształcenie w szkole prowadzone wyłącznie w formie dziennej lub stacjonarnej

Po ukończeniu szkoły i zdaniu egzaminu zawodowego z kwalifikacji: MED.14. Świadczenie usług medyczno-pielęgniarskich i opiekuńczych osobie chorej i niesamodzielnej, uzyskuje się dyplom zawodowy w zawodzie opiekun medyczny 532102.

Kształcenie w tym zawodzie nie może być prowadzone na kwalifikacyjnych kursach zawodowych lub kursach umiejętności zawodowych.

Opiekun medyczny to zawód, który jest na mapie edukacyjnej w Polsce od lipca 2007 roku, w kolejnych latach zakres oraz umiejętności związane z tym zawodem wciąż są rozszerzane. Zgodnie z najnowszymi zmianami w prawie oświatowym w zakresie podstawy programowej kształcenia w zawodzie, opiekun medyczny to osoba, która w sposób profesjonalny świadczy usługi medyczno-pielęgniarskie i opiekuńcze w stosunku do osób chorych i niesamodzielnych. Opiekun medyczny rozpoznaje i rozwiązuje problemy funkcjonalne oraz potrzeby biologiczne i psychospołeczne osoby chorej i niesamodzielnej w różnym stopniu zaawansowania choroby i w różnym wieku. Jest to osoba, świadczy usługi pielęgnacyjne i opiekuńcze osobie chorej i niesamodzielnej w różnym stopniu zaawansowania choroby i w różnym wieku. Współpracując z pielęgniarkami i lekarzami oraz innym personelem podczas wykonywania zabiegów pielęgnacyjnych, pomaga mu i jednocześnie wspiera osobę chorą i niesamodzielną. Podczas świadczenia usług z zakresu opieki medycznej nad osobą chorą i niesamodzielną wykonuje m.in. czynności z zakresu pobierania krwi żyłnej i włośniczkowej oraz innych materiałów do badań laboratoryjnych, wykonuje czynności z zakresu gimnastyki osiowo-symetrycznej w trzech płaszczyznach jednocześnie SOS 3D – metoda Hoppe oraz wykonuje wybrane czynności medyczne. Opiekun medyczny to zawód zaufania publicznego, dlatego niezbędne są u niego kompetencje personalne i społeczne. Powinien posiadać bardzo dobre zdolności komunikacyjne, umiejętność pracy w zespole oraz empatię, tak ważną w kontakcie z drugim człowiekiem. Opiekun medyczny pracując z osobą chorą i

niesamodzielną w podmiotach leczniczych, w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej oraz w środowisku domowym, ponosi odpowiedzialność za skutki swoich działań. Poprzez swoją postawę zawodową popularyzuje zachowania prozdrowotne. Kwalifikacje zawodowe otrzymuje po zdaniu egzaminu zawodowego.

3. UZASADNIENIE POTRZEBY KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE OPIEKUN MEDYCZNY

Postępujący proces starzenia się europejskich społeczeństw spowodował zwiększenie zapotrzebowania na świadczenie usług opiekuńczych osobom chorym i niesamodzielnym. Obserwuje się również drastycznie niskie zainteresowanie kształceniem w zawodzie: pielęgniarstwa; jest ich z każdym rokiem mniej. Skutkuje to ogromną potrzebą kształcenia w zawodzie, od którego będzie między innymi zależeć efekt leczenia i jakość życia osób niesamodzielnych. To zawód należący do branży medycznej, w której strukturach zachodzą nieustanne przemiany. Branża ta potrzebuje kompetentnych opiekunek i opiekunów, aby Ci świadczyli usługi opiekuńcze, pielęgnacyjne i higieniczne wobec swoich podopiecznych. Obecność tego zawodu zwiększy efektywność i jakość usług adresowanych do osób niesamodzielnych. Zachodzące procesy demograficzne i starzenie się społeczeństw sprawia, że zawód ten jest poszukiwanym zawodem na rynku pracy zarówno w Polsce jak i za granicą.

4. SZCZEGÓŁOWE CELE KSZTAŁCENIA W ZAWODZIE OPIEKUN MEDYCZNY

Absolwent szkoły prowadzącej kształcenie w zawodzie **opiekun medyczny** powinien być przygotowany do wykonywania zadań zawodowych w zakresie kwalifikacji MED.14. Świadczenie usług medyczno-pielęgnacyjnych i opiekuńczych osobie chorej i niesamodzielną:

- 1) budowania relacji terapeutycznych z podopiecznym, jego rodziną, środowiskiem i rozpoznawania problemów funkcjonalnych oraz potrzeb biologicznych i psychospołecznych osoby chorej i niesamodzielną w różnym stopniu zaawansowania choroby i w różnym wieku,
- 2) świadczenia usług pielęgnacyjnych i opiekuńczych osobie chorej i niesamodzielną w różnym stopniu zaawansowania choroby i w różnym wieku,
- 3) współpracy z pielęgniarkami i lekarzami oraz innym personelem,
- 4) wykonywania czynności z zakresu pobierania krwi żyłnej i włośniczkowej oraz innych materiałów do badań laboratoryjnych,
- 5) wykonywania czynności z zakresu gimnastyki osiowo-symetrycznej w trzech płaszczyznach jednocześnie SOS 3D – metoda Hoppe,
- 6) wykonywania wybranych czynności medycznych
- 7) – w podmiotach leczniczych, w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej oraz w środowisku domowym.

5. TYGODNIOWY ROZKŁAD ZAJĘĆ

Podstawa prawna:

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz.U. 2019 poz. 639 z późn. zm.).

Innowacyjna Szkoła dla Dorosłych "Przyszłość"

Podziału godzin przeznaczonych na obowiązkowe zajęcia edukacyjne z zakresu kształcenia zawodowego dokonuje dyrektor szkoły, z tym że wymiar godzin przeznaczonych na zajęcia praktyczne nie może być niższy niż 50 % godzin przewidzianych na kształcenie zawodowe.

W podstawie programowej kształcenia w zawodzie **opiekun medyczny** minimalna liczba godzin na kształcenie zawodowe dla kwalifikacji MED.14. Świadczenie usług medycznopielęgniarskich i opiekuńczych osobie chorej i niesamodzielnej, została określona dla jednostek efektów kształcenia i wynosi:

MINIMALNA LICZBA GODZIN KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO DLA KWALIFIKACJI WYODRĘBNIONEJ W ZAWODZIE¹⁾

MED.14. Świadczenie usług medyczno-pielęgniarskich i opiekuńczych osobie chorej i niesamodzielnej	
Nazwa jednostki efektów kształcenia	Liczba godzin
MED.14.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy	30
MED.14.2. Podstawy opieki nad osobą chorą i niesamodzielną oraz podstawy opieki medycznej	60
MED.14.3. Rozpoznawanie problemów opiekuńczych i medycznych w opiece nad osobą chorą i niesamodzielną	80
MED.14.4. Planowanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych dla osoby chorej i niesamodzielnej	80
MED.14.5. Organizowanie i wykonywanie czynności higienicznych oraz wykonywanie wybranych czynności opieki pielęgnacyjnej	80
MED.14.6. Wykonywanie wybranych czynności z zakresu opieki medycznej	320
MED.14.7. Planowanie, organizowanie i wykonywanie czynności opiekuńczych dla osoby chorej i niesamodzielnej z uwzględnieniem opieki nad osobami z demencją	90
MED.14.8. Prowadzenie przyłóżkowej aktywizacji z wykorzystaniem elementów gimnastyki osiowo-symetrycznej w trzech płaszczyznach jednocześnie SOS 3D – metoda Hoppe	80
MED.14.9. Język obcy zawodowy	30
Razem	850
MED.14.10. Kompetencje personalne i społeczne ²⁾	
MED.14.11. Organizacja pracy małych zespołów ²⁾	

²⁾ Nauczyciele wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego powinni stwarzać uczniom warunki do nabywania kompetencji personalnych i społecznych oraz umiejętności w zakresie organizacji pracy małych zespołów.

Tabela. Tygodniowy rozkład zajęć dla zawodu **opiekun medyczny** – forma stacjonarna

L.p.	Obowiązkowe zajęcia edukacyjne	Tygodniowy wymiar godzin w semestrze			Tygodniowo w okresie nauczania	Liczba godzin w okresie nauczania
		semestr I	semestr II	semestr III		

¹⁾ W szkole liczbę godzin kształcenia zawodowego należy dostosować do wymiaru godzin określonego w przepisach w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół, przewidzianego dla kształcenia zawodowego w danym typie szkoły, zachowując minimalną liczbę godzin wskazanych w tabeli dla efektów kształcenia właściwych dla kwalifikacji wyodrębnionej w zawodzie.

Innowacyjna Szkoła dla Dorosłych "Przyszłość"

Przedmioty ogólnokształcące						
1	Podstawy przedsiębiorczości	1	1		1	32
Łączna liczba godzin		1	1	0	1	32
Przedmioty w kształceniu zawodowym teoretycznym						
1	Bezpieczeństwo i higiena pracy	2			1	32
2	Podstawy działalności zawodowej	1			0,5	16
3	Prowadzenie dokumentacji i komputerowe wspomaganie działalności	1			0,5	16
4	Podstawy anatomii, patofizjologii i pierwsza pomoc	2			1	32
5	Język migowy			1	0,5	16
6	Diagnoza problemów opiekuńczych i medycznych w opiece nad osobą chorą i niesamodzielną	5			2,5	80
7	Planowanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych dla osoby chorej i niesamodzielnej	2	3		2,5	80
8	Język obcy w opiece zdrowotnej			2	1	32
Łączna liczba godzin		13	3	3	9,5	304
Zajęcia praktyczne						
1	Czynności higieniczne i wybrane czynności opieki pielęgnacyjnej w praktyce	5			2,5	80
2	Wybrane czynności z zakresu opieki medycznej w praktyce		10	10	10	320
3	Czynności opiekuńcze dla osoby chorej i niesamodzielnej w praktyce		3	3	3	96
4	Przyłóżkowa aktywizacja z wykorzystaniem elementów gimnastyki osiowo-symetrycznej SOS 3D - Metoda Hoppe		2	3	2,5	80
Łączna liczba godzin		5	15	16	18	576
Łączna liczba godzin kształcenia zawodowego		18	18	19	27,5	880
Łączny wymiar godzin obowiązkowych zajęć edukacyjnych		19	19	19	28,5	912

Minimalny wymiar praktyk zawodowych	tyg.	godz.
sem I - zgodnie z podstawą programową		
sem II - zgodnie z podstawą programową	3	105
sem III - zgodnie z podstawą programową	3	105
Razem	6	210

Egzamin zawodowy w zakresie kwalifikacji K1 odbywa się pod koniec III-go semestru

6. PROGRAMY NAUCZANIA POSZCZEGÓLNYCH PRZEDMIOTÓW W ZAWODZIE OPIEKUN MEDYCZNY

Innowacyjna Szkoła dla Dorosłych "Przyszłość"

Nauczyciele wszystkich obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia zawodowego powinni stwarzać uczniom warunki do nabywania kompetencji personalnych i społecznych oraz umiejętności w zakresie organizacji pracy małych zespołów.

Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Słuchacz:	Słuchacz:
1) przestrzega zasad kultury osobistej i etyki zawodowej	– wyjaśnia pojęcia: etyka, etyka zawodowa, wartości moralne, hierarchia wartości, reguła, norma moralna, kodeks etyczny, kultura, kultura zachowania – omawia zasady kultury osobistej i etyki, w tym etyki zawodowej – rozpoznaje przypadki naruszeń praw pacjenta i praw człowieka – wskazuje skutki nieprzestrzegania praw pacjenta – rozpoznaje zachowania etyczne i nieetyczne w życiu codziennym i zawodowym – stosuje zasady etykiety językowej, zasady kultury osobistej i ogólnie przyjęte normy zachowania w swoim środowisku – przestrzega zasad netykiety w komunikacji w internecie – przestrzega zasad związanych z ochroną własności intelektualnej i ochroną danych osobowych – dba o prestiż i wizerunek zawodu – respektuje zasady dotyczące przestrzegania tajemnicy związanej z wykonywanym zawodem i miejscem pracy – przestrzega zasady zaufania i poszanowania prywatności w wykonywaniu zadań zawodowych
2) wykazuje się kreatywnością i otwartością na zmiany oraz konsekwencją w realizacji zadań zawodowych	– dokonuje analizy własnej kreatywności i otwartości na zmiany – wymienia techniki twórczego rozwiązania problemu – proponuje alternatywne, nowatorskie rozwiązania problemów – stosuje techniki twórczego myślenia podczas rozwiązywania problemu – opisuje źródła zmian organizacyjnych – podejmuje działania w zmiennych warunkach pracy w zależności od stanu osoby chorej i niesamodzielnej – wskazuje możliwości wprowadzania zmiany w realizacji zadań zawodowych – planuje i wykonuje działania pielęgnacyjnoopiekuńcze zgodnie z przyjętym planem i w określonym czasie

Innowacyjna Szkoła dla Dorosłych "Przyszłość"

	- dokonuje analizy i oceny podejmowanych działań w kontekście jakości świadczonych usług
3) przewiduje skutki podejmowanych działań	- zarządza czasem pracy - analizuje sytuacje zawodowe w kontekście przestrzegania norm i procedur - rozpoznaje przypadki łamania norm i procedur oraz ocenia ich konsekwencje - wyjaśnia związki przyczynowo-skutkowe wydarzeń i zachowań - przewiduje skutki niewłaściwych działań na stanowisku pracy - dokonuje samooceny i wskazuje konsekwencje wynikające z popełnianych błędów - informuje współpracowników o istotnych problemach, których rozwiązanie wykracza poza jego kompetencje
4) radzi sobie ze stresem	- wyjaśnia pojęcia: stres, eustres, dystres, - omawia czynniki stresogenne - wymienia objawy stresu oraz konsekwencje długotrwałego pozostawania pod wpływem stresu - omawia objawy wypalenia zawodowego - wskazuje przyczyny sytuacji stresowych w pracy zawodowej - opisuje i stosuje techniki radzenia sobie z emocjami i ze stresem
5) aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe	- opisuje umiejętności i kompetencje niezbędne do wykonywania zawodu - uzasadnia znaczenie doskonalenia zawodowego, aktualizowania wiedzy i umiejętności zawodowych - analizuje własne kompetencje i ustala cele oraz planuje dalszą ścieżkę rozwoju - dobiera formy doskonalenia zawodowego do swoich potrzeb i możliwości - dzieli się wiedzą i doświadczeniem z innymi - analizuje swoje predyspozycje w zakresie samozatrudnienia
6) negocjuje warunki porozumień	- wyjaśnia pojęcia: konflikt, negocjacje, mediacje, arbitraż - uzasadnia potrzebę rozwiązywania konfliktów - wymienia metody rozwiązywania konfliktów - uzasadnia potrzebę utrzymywania poprawnych relacji z odbiorcami usług i współpracownikami

Innowacyjna Szkoła dla Dorosłych "Przyszłość"

	– określa czynniki ułatwiające i utrudniające negocjacje – omawia rodzaje negocjacji: miękkie, twarde, rzeczowe – opisuje style prowadzenia negocjacji
7) współpracuje w zespole podczas realizacji zadań zawodowych	– uzasadnia korzyści wynikające z pracy zespołowej oraz celowość planowania pracy zespołu – wymienia cechy grupy społecznej, różne formy współpracy w grupie oraz czynniki
	związane z procesami rozwoju grupy – wymienia konsekwencje niewłaściwego planowania pracy w zespole – wskazuje aspekty właściwego doboru ról w zespole i określa swoją rolę w zespole – wymienia korzyści wynikające z właściwego zarządzania zespołem i określa osobiste predyspozycje do kierowania zespołem
8) stosuje zasady komunikacji interpersonalnej	– opisuje ogólne zasady komunikacji interpersonalnej – wypowiada się w sposób zrozumiały, jasny i swobodny, logicznie argumentuje – interpretuje mowę ciała w komunikacji – wykorzystuje pytania, parafrazę w komunikacji interpersonalnej – przestrzega zasady asertywności w komunikacji interpersonalnej – udziela informacji zwrotnej – przestrzega zasad etykiety językowej
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Słuchacz:	Słuchacz:
1) planuje pracę zespołu w celu wykonania przydzielonych zadań	– uzasadnia celowość planowania pracy zespołu – wskazuje konsekwencje niewłaściwego planowania pracy w zespole
2) dobiera osoby do wykonania przydzielonych zadań	– przewiduje skutki niewłaściwego doboru osób do zadań – identyfikuje kompetencje i umiejętności osób w zespole – przydziela zadania, uwzględniając poziom umiejętności i kompetencje członków zespołu
3) kieruje wykonaniem przydzielonych zadań	– wskazuje cechy skutecznego menedżera i lidera grupy – opisuje zakres obowiązków kierownika zespołu – stosuje strategie kierowania zespołem wykonującym przydzielone zadania – zachęca członków zespołu do wykonywania zadań

Innowacyjna Szkoła dla Dorosłych "Przyszłość"

	- przyjmuje odpowiedzialność za podejmowane decyzje - monitoruje działania zespołu - sporządza sprawozdania z realizacji działań zespołowych
4) wprowadza rozwiązania techniczne i organizacyjne wpływające na poprawę warunków i jakości pracy	- analizuje wyniki badań przeprowadzanych wśród pracowników dotyczących warunków pracy - wykorzystuje opinie pracowników do planowania zmian technicznoorganizacyjnych - proponuje zmiany w organizacji pracy mające na celu poprawę warunków i jakości pracy - proponuje rozwiązania techniczne mające na celu poprawę warunków i jakości pracy

1. Bezpieczeństwo i higiena pracy.

Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Słuchacz:	Słuchacz:
1) określa warunki i organizację pracy zapewniające wymagany poziom ochrony zdrowia i życia przed zagrożeniami występującymi w środowisku pracy	- wymienia przepisy prawa dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy podczas ręcznych prac transportowych określa - kryteria warunkujące bezpieczeństwo pracy w zawodzie, takie jak: przestrzeń pielęgnacyjna bez barier, sprzęt wspomagający podnoszenie i przemieszczanie pacjentów - rozpoznaje znaczenie piktogramów informujących o zagrożeniach w instytucjach ochrony zdrowia i pomocy społecznej
2) rozróżnia zadania i uprawnienia instytucji oraz służb działających w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska	- wymienia instytucje oraz służby działające w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska - wymienia zadania i uprawnienia instytucji oraz służb działających w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska
3) opisuje prawa i obowiązki pracownika i pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy	- omawia prawa i obowiązki pracownika w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, w tym przestrzegania obowiązujących standardów i procedur postępowania oraz reagowania na sytuacje niepożądane - wymienia prawa i obowiązki pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy
4) określa zagrożenia związane z występowaniem szkodliwych czynników w środowisku pracy	- wymienia czynniki ryzyka na stanowisku pracy - wymienia środki czyszczące, dezynfekcyjne i sterylizujące, zawierające substancje szkodliwe, które mogą uszkadzać skórę, błony śluzowe oraz układ oddechowy - omawia procedury postępowania przeciwdziałającego czynnikom szkodliwym i zagrożeniom w miejscu pracy - stosuje zasady bezpieczeństwa podczas asystowania osobie niesamodzielnej w trakcie badania w pracowni RTG (radioisotope thermoelectric generator) w celu ograniczenia do minimum narażenia na napromieniowanie - opisuje objawy oparzeń skóry w wyniku zadziałania wysokiej temperatury, kontaktu z gorącymi powierzchniami i uszkodzonym sprzętem elektrycznym - opisuje objawy ze strony układu mięśniowo-szkieletowego spowodowane przemieszczaniem pacjentów lub dźwiganiem ciężkich przedmiotów

	- opisuje objawy zespołu wypalenia zawodowego w wyniku pracy zmianowej, nocnej i długotrwałego kontaktu z ciężko chorymi osobami - zapobiega zagrożeniom dla zdrowia i życia
	człowieka w środowisku pracy
5) stosuje przepisy prawa dotyczące ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska	- wymienia obowiązki pracownika dotyczące ochrony przeciwpożarowej, w tym wynikające z instrukcji obowiązującej w miejscu pracy - opisuje podstawowe zabezpieczenia na wypadek pożaru, procedurę wszczynania alarmu, reagowania na alarm pożarowy oraz zasady organizacji akcji ratowniczej do czasu przybycia straży pożarnej
6) organizuje stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii oraz przepisami prawa dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska	- wyjaśnia zasady organizacji przestrzeni pielęgnacyjnej, takie jak: likwidacja barier architektonicznych oraz czysta, sucha podłoga - określa kryteria warunkujące bezpieczeństwo na stanowisku pracy, takie jak: przestrzeń pielęgnacyjna bez barier, sprzęt wspomagający podnoszenie i przemieszczanie pacjentów - dobiera wyposażenie i sprzęt do stanowiska pracy, takie jak: łóżko z regulowaną wysokością i oprzyrządowaniem, sprzęt wspomagający podnoszenie i przemieszczanie pacjentów - sprawdza sprawność sprzętu i zabezpieczenie przewodów elektrycznych - stosuje bezpieczne metody przemieszczania pacjentów w obrębie łóżka i poza nim oraz przenoszenia ciężkich przedmiotów
7) stosuje środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych	- opisuje przeznaczenie odzieży służbowej i ochronnej, w tym obuwia i rękawic - stosuje środki ochrony indywidualnej w zależności od wykonywanej pracy
Propozycje metod nauczania Podstawową zalecaną metodą nauczania będzie metoda podająca wzbogaconą pokazami i ćwiczeniami, którą prowadzący powinien w maksymalnym stopniu urozmaicić prezentacją multimedialną lub filmami dydaktycznymi związanymi z tematyką bezpieczeństwa i higieny pracy. Warto też wykorzystać metody, takie jak: pogadanka, dyskusja, opis, opowiadanie, wyjaśnienie.	
Obudowa dydaktyczna Podręczniki, instrukcje, rekwiizyty bhp i ppoż., schematy, piktogramy, foldery reklamowe, kodeks pracy, zbiory przepisów prawa w zakresie działalności gospodarczej i prawa pracy, literatura fachowa.	

Warunki realizacji

Zajęcia edukacyjne mogą odbywać się w standardowo wyposażonej klasopracowni. W pracowni, w której prowadzone będą zajęcia edukacyjne powinny się znajdować: komputer z dostępem do Internetu oraz urządzenia multimedialne. Zajęcia powinny być prowadzone w formie pracy w grupach i indywidualnie. Należy zwrócić uwagę na realizację kompetencji personalnych i społecznych w grupie oraz umiejętność współpracy przy realizacji zadań, umiejętność radzenia sobie ze stresem w sytuacjach trudnych, zagrażających zdrowiu i życiu człowieka.

Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza

Stopień opanowania wiadomości przez słuchaczy powinien być sprawdzany w formie prac pisemnych, testów i odpowiedzi ustnych oraz poprawności wykonanych ćwiczeń. W przypadku oceny prezentacji należy zwrócić uwagę na zaangażowanie w przygotowanie, podział obowiązków, zakres prac. Poprawność wykonywanych ćwiczeń oparta na indywidualnej pracy z słuchaczem z uwzględnieniem jego potrzeb i możliwości.

2. Podstawy działalności zawodowej.

Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Słuchacz:	Słuchacz:
1) przedstawia prawno-etyczne podstawy wykonywania zawodu	– omawia zasady etyki zawodowej oraz cechy, jakie powinna posiadać osoba wykonująca zawód – wymienia zadania zawodowe wynikające z przepisów prawa – wymienia prawa pacjenta wynikające z przepisów prawa – przestrzega przepisów dotyczących praw pacjenta, ochrony danych osobowych, w tym danych wrażliwych, w związku z realizacją zadań zawodowych – omawia zastosowanie przymusu bezpośredniego zgodnie z przepisami w sprawie ochrony zdrowia psychicznego
2) opisuje system ochrony zdrowia i pomocy społecznej	– opisuje główne podmioty opieki zdrowotnej udzielające świadczeń przeznaczonych dla osoby chorej i niesamodzielnej, takich jak: podstawowa opieka zdrowotna, ambulatoryjna opieka specjalistyczna, opieka stacjonarna szpitalna, opieka długoterminowa w stacjonarnych zakładach opiekuńczo-leczniczych, w zakładach opiekuńczo--pielęgnacyjnych i w hospicjach stacjonarnych, opieka długoterminowa domowa oraz opieka domowa hospicyjna – wyjaśnia finansowanie systemu ochrony zdrowia – opisuje główne formy organizacyjne pomocy społecznej, takie jak: domy pomocy społecznej, ośrodki wsparcia oraz usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze

3) charakteryzuje rynek usług medycznych i opiekuńczych	- wyjaśnia pojęcia dotyczące świadczeń zdrowotnych i opiekuńczych, w tym pojęcia: pacjent, podopieczny, ubezpieczony, oraz kryteria kwalifikacyjne do opieki: stan zagrożenia życia, stan zdrowia, poziom sprawności, wiek - wyjaśnia pojęcia: standard usług zdrowotnych, standard usług medycznych, standard usług opiekuńczych - wymienia kryteria oceny jakości świadczonej opieki - wyjaśnia podstawowe różnice w funkcjonowaniu publicznych i niepublicznych podmiotów leczniczych dotyczące podmiotu tworzącego oraz źródeł finansowania działalności leczniczej - wyjaśnia różnice w funkcjonowaniu publicznych i niepublicznych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej dotyczące organu założycielskiego oraz źródeł finansowania
4) podejmuje działania w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki	- wyjaśnia pojęcia: promocja zdrowia, edukacja zdrowotna, wychowanie zdrowotne, profilaktyka, polityka zdrowotna - określa zakres działań i podmioty realizujące promocję zdrowia i profilaktykę - wymienia metody profilaktyki stosowane w pracy zawodowej - uzasadnia udział opiekuna medycznego w promocji zdrowia i profilaktyce - współdziała z osobą niesamodzielną i jej rodziną w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki skutków zaniedbań pielęgnacyjnych
5) przestrzega zasad postępowania w przypadku podejrzenia występowania przemocy	- definiuje pojęcie przemocy, w tym przemocy w środowisku pracy - stosuje procedury dotyczące przeciwdziałania zjawiskom przemocy - wskazuje działania przeciwdziałające przemocy adekwatne do danej sytuacji
6) rozpoznaje właściwe normy i procedury oceny zgodności podczas realizacji zadań zawodowych	- wymienia cele normalizacji krajowej - wyjaśnia, czym jest norma i wymienia cechy normy - rozróżnia oznaczenie normy międzynarodowej, europejskiej i krajowej - korzysta ze źródeł informacji dotyczących norm i procedur oceny zgodności
Propozycje metod nauczania Podstawową zalecaną metodą nauczania będzie metoda podająca wzbogaconą pokazami i ćwiczeniami, którą prowadzący powinien w maksymalnym stopniu urozmaicić prezentacją multimedialną lub filmami dydaktycznymi związanymi z działalnością zawodową, warto też wykorzystać metody, takie jak: pogadanka, dyskusja, opis, opowiadanie, wyjaśnienie.	

Obudowa dydaktyczna

Podręczniki, instrukcje, schematy, piktogramy, foldery reklamowe podmiotów działalności leczniczej, zbiory przepisów prawa w zakresie działalności gospodarczej i prawa pracy, literatura fachowa, ustawa o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym, ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Warunki realizacji Zajęcia edukacyjne mogą być prowadzone w pracowni wyposażonej w stanowisko komputerowe dla nauczyciela z dostępem do Internetu, z drukarką, ze skanerem, oraz z projektorem multimedialnym, filmy dydaktyczne. Zajęcia powinny być prowadzone w formie pracy w grupach i indywidualnie. Należy zwrócić uwagę na realizację kompetencji personalnych i społecznych w grupie oraz umiejętność współpracy przy realizacji zadań, umiejętność radzenia sobie ze stresem w sytuacjach trudnych, zagrażających zdrowiu i życiu człowieka.

Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza

Stopień opanowania wiadomości przez słuchaczy powinien być sprawdzany w formie prac pisemnych, testów i odpowiedzi ustnych oraz poprawności wykonanych ćwiczeń. W przypadku oceny prezentacji należy zwrócić uwagę na zaangażowanie w przygotowanie, podział obowiązków, zakres prac. Poprawność wykonywanych ćwiczeń oparta na indywidualnej pracy z słuchaczem z uwzględnieniem jego potrzeb i możliwości.

3. Prowadzenie dokumentacji i komputerowe wspomaganie działalności.

Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Słuchacz:	Słuchacz:
1) charakteryzuje dokumentację medyczną	– omawia rodzaje dokumentacji medycznej pacjenta – wypełnia dokumentację medyczną związaną z wykonywaniem zadań opiekuna medycznego, taką jak: plan opieki, kartę kontroli podstawowych parametrów życiowych – dokumentuje wykonanie czynności zawodowych – chroni dokumentację medyczną przed osobami postronnymi i przed zniszczeniem
2) stosuje programy komputerowe wspomagające wykonywanie zadań zawodowych	– przestrzega zasad netykiety i norm prawnych dotyczących bezpiecznego korzystania z internetu oraz ochrony informacji i danych – wyszukuje, gromadzi, selekcjonuje, przetwarza i wykorzystuje informacje przydatne w wykonywaniu zadań zawodowych

	- wprowadza dane do elektronicznej dokumentacji zgodnie z kompetencjami zawodowymi i kodem dostępu
Propozycje metod nauczania Nauczyciel dobierając metodę kształcenia powinien przede wszystkim odpowiedzieć sobie na następujące pytania: jakie chce osiągnąć efekty? Jakie metody będą najbardziej odpowiednie dla możliwości percepcyjnych uczących się? Jakie problemy, (o jakim stopniu trudności i złożoności) powinny być przez uczniów rozwiązane? Jak motywować słuchaczy i zapewnić ich zaangażowanie? Rzetelna odpowiedź na te pytania pozwoli na trafne dobranie metod, które pozwolą na osiągnięcie zamierzonych efektów. Zaplanowane do osiągnięcia efekty kształcenia przygotowują słuchaczy do wykonywania zadań zawodowych. Zajęcia wymagają stosowania aktywizujących metod kształcenia, ze szczególnym uwzględnieniem metody ćwiczeń. Dominującymi metodami powinny być metoda ćwiczeń. Słuchacze pracują samodzielnie.	
Obudowa dydaktyczna W pracowni, w której prowadzone będą zajęcia edukacyjne powinny się znajdować: stanowiska komputerowe dla słuchaczy z dostępem do Internetu, oprogramowanie Microsoft Office, projektor multimedialny, drukarka, ze skanerem.	
Warunki realizacji Zajęcia edukacyjne mogą być prowadzone w pracowni komputerowej, wyposażonej w: stanowiska komputerowe z drukarką, stanowisko komputerowe z dostępem do Internetu dla nauczyciela i dla słuchaczy. Zajęcia powinny być prowadzone w formie pracy w grupach i indywidualnie.	
Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza Do oceny osiągnięć edukacyjnych uczących się proponuje się przeprowadzenie dwóch testów praktycznych. W przypadku oceny prezentacji należy zwrócić uwagę na zaangażowanie w przygotowanie, podział obowiązków, zakres prac. Poprawność wykonywanych ćwiczeń oparta na indywidualnej pracy z słuchaczem z uwzględnieniem jego potrzeb i możliwości.	

4. Podstawy anatomii, patofizjologii i pierwsza pomoc.

Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Słuchacz:	Słuchacz:
1. Podstawy anatomii.	
1) charakteryzuje ogólną budowę organizmu człowieka	- objaśnia pojęcia z zakresu anatomii i fizjologii człowieka - omawia budowę tkanek, narządów i układów organizmu człowieka - opisuje czynności i funkcje komórek, tkanek i narządów oraz prawa rządzące tymi funkcjami - omawia rozwój psychofizyczny człowieka w poszczególnych fazach jego życia

2. Podstawy patofizjologii.	
1) charakteryzuje pojęcia i procesy dotyczące niepełnosprawności i niesamodzielności oraz zmian patologicznych	– opisuje przyczyny i skutki naruszenia funkcji ciała, takie jak: uraz, przewlekła choroba, podeszły wiek oraz czynniki kontekstowe – osobowe i środowiskowe mające wpływ na funkcjonowanie osoby chorej i niepełnosprawnej – wyjaśnia pojęcie niepełnosprawności z uwzględnieniem stanu prawnego dotyczącego orzekania o niepełnosprawności do celów rentowych i pozarentowych – wyjaśnia pojęcie niesamodzielności (niezdolności do samodzielnej egzystencji) – określa poziom zaangażowania zawodowego i modyfikowania postępowania w zależności od stopnia niesamodzielności osoby chorej lub niesamodzielnej – wyjaśnia pojęcia: asystowanie, pomaganie, opieka – wyjaśnia pojęcia z zakresu patologii – wyjaśnia pojęcia: wielki problem geriatryczny, starcza wielochorobowość – opisuje objawy i skutki zaburzeń w funkcjonowaniu organizmu człowieka spowodowane procesem starzenia i unieruchomieniem
3. Pierwsza pomoc przedmedyczna.	
1) udziela pierwszej pomocy w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego	– opisuje podstawowe symptomy wskazujące na stany nagłego zagrożenia zdrowotnego – ocenia sytuację poszkodowanego na podstawie analizy objawów obserwowanych u poszkodowanego – zabezpiecza siebie, poszkodowanego i miejsce wypadku – układa poszkodowanego w pozycji bezpiecznej – powiadamia odpowiednie służby – prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w urazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. krwotok, zmiążdżenie, amputacja, złamanie, oparzenie
	– prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w nieurazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. omdlenie, zawał, udar

	- wykonuje resuscytację krążeniowo-oddechową na fantomie zgodnie z wytycznymi Polskiej Rady Resuscytacji i Europejskiej Rady Resuscytacji
2) stosuje zasady udzielania pierwszej pomocy zgodnie z posiadanymi kompetencjami	- objaśnia pojęcia: pierwsza pomoc, kwalifikowana pierwsza pomoc, reanimacja, resuscytacja, nagłe zagrożenie zdrowotne - omawia stany nagłego zagrożenia zdrowotnego spowodowane chorobą, urazem fizycznym, termicznym i chemicznym - ocenia stan poszkodowanego i dokonuje pomiarów podstawowych czynności życiowych - wykonuje podstawowe czynności resuscytacyjne zgodnie z wytycznymi Polskiej Rady Resuscytacji - posługuje się automatycznym defibrylatorem treningowym (AED – Automatyczny Elektryczny Defibrylator)

Propozycje metod nauczania

Podstawową zalecaną metodą nauczania będzie metoda podająca wzbogaconą pokazami i ćwiczeniami, którą prowadzący powinien w maksymalnym stopniu urozmaicić prezentacją multimedialną lub filmami dydaktycznymi związanymi z podstawami anatomii, patofizjologii i pierwszą pomocą. Należy też wykorzystać metody, takie jak: pogadanka, dyskusja, opis, opowiadanie, wyjaśnienia, praca w grupach, praca w parach, odczytywanie informacji zamieszczonych na schematach, obserwacja własnego ciała. Dominującą metodą kształcenia powinna być metoda pokazu połączona z opisem.

Obudowa dydaktyczna

Zestawy ćwiczeń, instrukcje do ćwiczeń, czasopisma branżowe, literatura przedmiotu, plansze z ilustracjami, zdjęcia, komputer z dostępem do Internetu, urządzenia multimedialne, schematy anatomiczne, fantomy anatomiczne, atlasy anatomiczne.

Warunki realizacji

Zajęcia edukacyjne mogą być prowadzone w pracowni anatomicznej wyposażonej w:

- stanowisko komputerowe dla nauczyciela połączone do sieci lokalnej z dostępem do internetu, z oprogramowaniem biurowym, drukarką laserową ze skanerem i kopiarką A4, projektorem multimedialnym,
- modele i plansze anatomiczne, filmy dydaktyczne, atlasy anatomiczne, edukacyjne programy komputerowe z zakresu anatomii.

Zajęcia edukacyjne w zakresie pierwszej pomocy przedmedycznej mogą być prowadzone w pracowni pierwszej pomocy wyposażonej w:

- stanowisko komputerowe dla nauczyciela połączone do sieci lokalnej z dostępem do internetu, z oprogramowaniem biurowym, drukarką laserową ze skanerem i kopiarką A4, projektorem multimedialnym,
- wytyczne Polskiej Rady Resuscytacji i Europejskiej Rady Resuscytacji,
- apteczkę zaopatrzoną w środki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy wraz z instrukcją o zasadach udzielania pierwszej pomocy,
- fantomy BLS (Basic Life Support) osoby dorosłej,
- automatyczny defibrylator treningowy AED (Automatyczny Elektryczny Defibrylator),
- środki opatrunkowe.

Zajęcia powinny być prowadzone w formie pracy w grupach i indywidualnie.

Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza

Stopień opanowania wiadomości przez słuchaczy powinien być sprawdzany w formie prac pisemnych, testów i odpowiedzi ustnych, przygotowania prezentacji tematycznych. W przypadku oceny

prezentacji należy zwrócić uwagę na zaangażowanie w przygotowanie, podział obowiązków, zakres prac. Proponuje się przeprowadzenie testu wielokrotnego wyboru, opracowanie prezentacji, referatu. Poprawność wykonywanych ćwiczeń oparta na indywidualnej pracy z słuchaczem z uwzględnieniem jego potrzeb i możliwości.

5. Język migowy.

Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Słuchacz:	Słuchacz:
1) posługuje się językiem migowym	– stosuje podstawowe techniki języka migowego w udzielaniu świadczeń – pomaga pacjentom niedosłyszającym w dostępie do usług medycznych – porozumiewa się z pacjentem językiem migowym w stopniu podstawowym
Propozycje metod nauczania Podstawową zalecaną metodą nauczania będzie metoda podająca wzbogaconą pokazami i ćwiczeniami. Dominującą metodą kształcenia powinna być metoda pokazu połączona z opisem.	
Obudowa dydaktyczna Zestawy ćwiczeń, instrukcje do ćwiczeń, karty samooceny ucznia, karty pracy ucznia, literatura przedmiotu, filmy i prezentacje multimedialne o tematyce z zakresu języka migowego i niepełnosprawności słuchowej.	
Warunki realizacji Zajęcia edukacyjne mogą odbywać się w standardowo wyposażonej klasopracowni. W pracowni, w której prowadzone będą zajęcia edukacyjne powinny się znajdować: komputer z dostępem do Internetu oraz urządzenia multimedialne. Po zapoznaniu się z treściami nauczania oraz obejrzeniu filmu prezentującego możliwości w zakresie komunikowania się osób niesłyszących, słuchacz dokonuje realizacji zadań ćwiczeniowych. Zajęcia powinny być prowadzone w formie pracy w grupach i indywidualnie.	
Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza Do oceny osiągnięć edukacyjnych słuchaczy proponuje się przeprowadzenie testu wielokrotnego wyboru z zakresu teorii języka migowego i niepełnosprawności słuchowej.	

6 Diagnoza problemów opiekuńczych i medycznych w opiece nad osobą chorą i niesamodzielną.

Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Słuchacz:	Słuchacz:
1) rozpoznaje problemy funkcjonalne oraz potrzeby biologiczne i psychospołeczne człowieka w poszczególnych fazach życia i stanach zdrowia	– omawia metody, techniki i sprzęt do wykonania pomiarów antropometrycznych, pomiarów tętna, ciśnienia tętniczego krwi, oddechu, saturacji krwi, temperatury ciała, obliczania wskaźnika masy ciała – Body Mass Index (BMI) – stosuje metody, techniki i sprzęt do wykonania pomiarów antropometrycznych, pomiarów tętna, ciśnienia tętniczego krwi, oddechu, saturacji krwi, temperatury ciała, obliczania wskaźnika masy ciała – Body Mass Index (BMI) – dokumentuje wykonanie pomiarów, w tym z użyciem technik komputerowych – wykorzystuje wyniki badań i pomiarów do ustalania problemów funkcjonalnych i potrzeb biopsychospołecznych człowieka w poszczególnych fazach życia i stanu zdrowia
2) współpracuje w procesie rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej	– wymienia osoby współpracujące w procesie rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej – objaśnia potrzebę współpracy w procesie rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej – uzasadnia rolę rodziny w procesie rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej – nawiązuje współpracę z współpracownikami podczas rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej – nawiązuje współpracę z rodziną podczas rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej
3) charakteryzuje skutki niesamodzielności w zakresie zaspokajania potrzeb życiowych, w tym: a) odżywiania b) kontroli mikcji i defekacji c) mobilności d) utrzymania higieny ciała	– wyjaśnia pojęcia niedożywienia i odwodnienia oraz wymienia skutki tych stanów dla zdrowia i życia człowieka – wyjaśnia pojęcia mikcji i defekacji oraz wymienia skutki braku kontroli nad wydalaniem – opisuje skutki długotrwałego unieruchomienia – omawia skutki zaniedbań higienicznych
4) rozpoznaje możliwości osoby chorej i niesamodzielnej w zakresie samoopieki	– wyjaśnia istotę samoopieki oraz deficytu samoopieki

	- opisuje skale służące do oceny zdolności wykonania prostych i złożonych czynności dnia codziennego i czynności życiowych, w tym skale: Barthel, Katza, Lawtona - omawia zastosowanie skali Barthel jako narzędzia do kwalifikowania osób chorych do opieki długoterminowej
	- wykorzystuje wyniki oceny funkcjonalnej w celu ustalenia możliwości osoby chorej i niesamodzielnej w zakresie samoobsługi - zachęca osobę chorą i niesamodzielną do samoopieki, wskazując na jej zasoby biologiczne i psychiczne oraz znaczenie każdej aktywności w terapii i profilaktyce
5) wyjaśnia znaczenie efektywnego komunikowania się z osobą chorą i niesamodzielną oraz jej rodziną w rozpoznawaniu potrzeb i problemów	- omawia relacje międzyludzkie i ich znaczenie - wymienia warunki sprzyjające efektywnemu komunikowaniu się w procesie terapeutycznym - opisuje zasadę pierwszego kontaktu - określa znaczenie sygnałów werbalnych i pozawerbalnych w komunikowaniu się z osobą chorą i niesamodzielną z zespołem otępiennym lub innymi zaburzeniami narządów wzroku, słuchu lub mowy - prowadzi rozmowę z osobą chorą i niesamodzielną - przeprowadza wywiad z rodziną osoby chorej i niesamodzielnej
Propozycje metod nauczania Podstawową zalecaną metodą nauczania będzie metoda podająca wzbogaconą pokazami i ćwiczeniami, którą prowadzący powinien w maksymalnym stopniu urozmaicić prezentacją multimedialną lub filmami dydaktycznymi związanymi z diagnozą problemów opiekuńczych i medycznych w opiece nad osobą chorą i niesamodzielną. Należy też wykorzystać metody, takie jak: pogadanka, dyskusja, opis, opowiadanie, wyjaśnienia, praca w grupach, praca w parach, odczytywanie informacji zamieszczonych na schematach. Dominującą metodą kształcenia powinna być metoda pokazu połączona z opisem.	
Obudowa dydaktyczna Zestawy ćwiczeń, instrukcje do ćwiczeń, czasopisma branżowe, literatura przedmiotu, plansze z ilustracjami, zdjęcia, komputer z dostępem do Internetu, urządzenia multimedialne, prezentacje multimedialne, opisy przypadków, przykładowa dokumentacja pielęgnacyjno-opiekuńcza chorych, przykładowa dokumentacja medyczna, materiały źródłowe.	
Warunki realizacji Zajęcia edukacyjne mogą być prowadzone w pracowni, w grupach ćwiczeniowych. Zajęcia powinny być prowadzone w formie pracy w grupach i indywidualnie.	
Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza Stopień opanowania wiadomości przez słuchaczy powinien być sprawdzany w formie prac pisemnych, testów i odpowiedzi ustnych, przygotowania prezentacji tematycznych. W przypadku oceny prezentacji należy zwrócić uwagę na zaangażowanie w przygotowanie, podział obowiązków, zakres prac. Proponuje się przeprowadzenie testu wielokrotnego wyboru, opracowanie prezentacji, referatu. Poprawność wykonywanych ćwiczeń oparta na indywidualnej pracy z słuchaczem z uwzględnieniem jego potrzeb i możliwości.	

7 Planowanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych dla osoby chorej i niesamodzielnej.

Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Słuchacz:	Słuchacz:
1) planuje czynności higieniczne i pielęgnacyjne adekwatnie do rozpoznanych problemów funkcjonalnych oraz potrzeb biologicznych i psychospołecznych osoby chorej i niesamodzielnej	– różnicuje problemy funkcjonalne i potrzeby biopsychospołeczne osoby chorej i niesamodzielnej w różnym stanie zdrowia – rozróżnia rodzaje niepełnosprawności i stopnia niesamodzielności, w tym niepełnosprawność fizyczną, psychiczną, intelektualną, niepełnosprawność narządów wzroku, słuchu lub mowy, niesamodzielność częściową, znaczną, całkowitą – uwzględnia wyniki pomiarów w postępowaniu pielęgnacyjno-opiekuńczym oraz udostępnia je innym osobom uczestniczącym w procesie terapeutycznym zgodnie z przepisami prawa
2) określa wpływ choroby i niesamodzielności na sytuację życiową osoby chorej i niesamodzielnej oraz jej rodziny	– omawia chorobę przewlekłą i jej wpływ na funkcjonowanie osoby chorej i niesamodzielnej oraz jej rodziny – charakteryzuje najczęściej występujące choroby przewlekłe – wyjaśnia istotę niesamodzielności, różnicuje jej poziomy (stopnie) – opisuje niesamodzielność jako skutek choroby przewlekłej – omawia wpływ choroby i niesamodzielności na stan biologiczny oraz psychiczny osoby chorej i niesamodzielnej – opisuje specyficzne dla chorób przewlekłych problemy pielęgnacyjnoopiekuńcze
3) modyfikuje działania w zależności od zmieniających się problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej	– wyjaśnia pojęcia kompensacji i modyfikacji – uzasadnia potrzebę modyfikacji działań opiekuńczych odpowiednio do stanu zdrowia i sprawności osoby chorej i niesamodzielnej

	- dobiera sprzęt wspomagający i uzgadnia zmianę postępowania z osobą chorą i niesamodzielną - planuje wykonanie czynności pielęgnacyjnych u osoby chorej i niesamodzielnej, uwzględniając ocenę jej stanu - planuje zmodyfikowane działania higieniczne, pielęgnacyjne i wspierające odpowiednio do rozpoznanych problemów funkcjonalnych oraz potrzeb biologicznych i psychospołecznych osoby chorej i niesamodzielnej
Propozycje metod nauczania Podstawową zalecaną metodą nauczania będzie metoda podająca wzbogacona pokazami i ćwiczeniami, którą prowadzący powinien w maksymalnym stopniu urozmaicić prezentacją multimedialną lub filmami dydaktycznymi związanymi z planowaniem czynności higienicznych i pielęgnacyjnych dla osoby chorej i niesamodzielnej. Należy też wykorzystać metody, takie jak: pogadanka, dyskusja, opis, opowiadanie, wyjaśnienia, praca w grupach, praca w parach, odczytywanie informacji zamieszczonych na schematach. Dominującą metodą kształcenia powinna być metoda pokazu połączona z opisem.	
Obudowa dydaktyczna Zestawy ćwiczeń, instrukcje do ćwiczeń, czasopisma branżowe, literatura przedmiotu, plansze z ilustracjami, zdjęcia, komputer z dostępem do Internetu, urządzenia multimedialne, prezentacje multimedialne, opisy przypadków, przykładowa dokumentacja pielęgnacyjno-opiekuńcza chorych, przykładowa dokumentacja medyczna, materiały źródłowe.	
Warunki realizacji Zajęcia edukacyjne mogą być prowadzone w pracowni, w grupach ćwiczeniowych. Zajęcia powinny być prowadzone w formie pracy w grupach i indywidualnie.	
Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza Stopień opanowania wiadomości przez słuchaczy powinien być sprawdzany w formie prac pisemnych, testów i odpowiedzi ustnych, przygotowania prezentacji tematycznych. W przypadku oceny prezentacji należy zwrócić uwagę na zaangażowanie w przygotowanie, podział obowiązków, zakres prac. Proponuje się przeprowadzenie testu wielokrotnego wyboru, opracowanie prezentacji, referatu. Poprawność wykonywanych ćwiczeń oparta na indywidualnej pracy z słuchaczem z uwzględnieniem jego potrzeb i możliwości.	

8 Język obcy w opiece zdrowotnej.

Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Słuchacz:	Słuchacz:
1) posługuje się podstawowym zasobem środków językowych w języku obcym nowożytnym (ze szczególnym uwzględnieniem środków leksykalnych), umożliwiającym realizację czynności zawodowych w zakresie tematów związanych: a) ze stanowiskiem pracy i jego wyposażeniem b) z głównymi technologiami stosowanymi w danym zawodzie c) z dokumentacją związaną z danym zawodem d) z usługami świadczonymi w danym zawodzie	– rozpoznaje oraz stosuje środki językowe umożliwiające realizację czynności zawodowych w zakresie: • czynności wykonywanych na stanowisku pracy, w tym związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa i higieny pracy • narzędzi, maszyn, urządzeń i materiałów koniecznych do realizacji czynności zawodowych • procesów i procedur związanych z realizacją zadań zawodowych • formularzy, specyfikacji oraz innych dokumentów związanych z wykonywaniem zadań zawodowych • świadczonych usług, w tym obsługi klienta

2) rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka obcego nowożytnego, a także proste wypowiedzi pisemne w języku obcym nowożytnym, w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych: a) rozumie proste wypowiedzi ustne dotyczące czynności zawodowych (np. rozmowy, wiadomości, komunikaty, instrukcje lub filmy instruktażowe, prezentacje), artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka b) rozumie proste wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. napisy, broszury, instrukcje obsługi, przewodniki, dokumentację zawodową)	– określa główną myśl wypowiedzi lub tekstu lub fragmentu wypowiedzi lub tekstu – znajduje w wypowiedzi lub tekście określone informacje rozpoznaje związki między poszczególnymi częściami tekstu – układa informacje w określonym porządku
3) samodzielnie tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne w języku obcym nowożytnym, w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych: a) tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne dotyczące czynności zawodowych (np. polecenie, komunikat, instrukcję) b) tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. komunikat, e-mail, instrukcję, wiadomość, CV, list motywacyjny, dokument związany z wykonywanym zawodem – według wzoru)	– opisuje przedmioty, działania i zjawiska związane z czynnościami zawodowymi – przedstawia sposób postępowania w różnych sytuacjach zawodowych (np. udziela instrukcji, wskazówek, określa zasady) – wyraża i uzasadnia swoje stanowisko stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze – stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji
4) uczestniczy w rozmowie w typowych sytuacjach związanych z realizacją zadań zawodowych – reaguje w języku obcym nowożytnym w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub w formie prostego tekstu: a) reaguje ustnie (np. podczas rozmowy z innym pracownikiem, klientem, kontrahentem, w tym rozmowy telefonicznej) w typowych sytuacjach	– rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia – wyraża swoje opinie i uzasadnia je, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza z opiniami innych osób – prowadzi proste negocjacje związane z czynnościami zawodowymi – stosuje zwroty i formy grzecznościowe
związanych z wykonywaniem czynności zawodowych b) reaguje w formie prostego tekstu pisanego (np. wiadomość, formularz, e-mail, dokument związany z wykonywanym zawodem) w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych	– dostosowuje styl wypowiedzi do sytuacji
5) zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego w języku obcym nowożytnym w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych	– przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje zawarte w materiałach wizualnych (np. wykresach, symbolach, piktogramach, schematach) oraz audiowizualnych (np. filmach instruktażowych) – przekazuje w języku polskim informacje sformułowane w języku obcym nowożytnym – przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje sformułowane w języku polskim

	lub w tym języku obcym nowożytnym – przedstawia publicznie w języku obcym nowożytnym wcześniej opracowany materiał (np. prezentację)
6) wykorzystuje strategie służące doskonaleniu własnych umiejętności językowych oraz podnoszące świadomość językową: a) wykorzystuje techniki samodzielnej pracy nad nauką języka obcego nowożytnego b) współdziała w grupie c) korzysta ze źródeł informacji w języku obcym nowożytnym d) stosuje strategie komunikacyjne i kompensacyjne	– korzysta ze słownika dwujęzycznego i jednojęzycznego – współdziała z innymi osobami, realizując zadania językowe korzysta z tekstów w języku obcym nowożytnym, również za pomocą technologii informacyjno--komunikacyjnych – identyfikuje słowa kluczowe, internacjonalizmy wykorzystuje kontekst (tam, gdzie to możliwe), aby w przybliżeniu określić znaczenie słowa – upraszcza (jeżeli to konieczne) wypowiedź, zastępuje nieznanne słowa innymi, wykorzystuje opis, środki niewerbalne
Propozycje metod nauczania Na zajęciach powinny być kształtowane umiejętności analizowania, wyszukiwania, selekcjonowania informacji, porozumiewania się w języku obcym z pacjentami i współpracownikami. Przedmiot wymaga stosowania aktywizujących metod kształcenia, ze szczególnym uwzględnieniem metody ćwiczeń, dyskusji dydaktycznej, inscenizacji. Dominującą metodą powinna być metoda ćwiczeń.	
Obudowa dydaktyczna Zestawy ćwiczeń, instrukcje do ćwiczeń, pakiety edukacyjne dla słuchaczy, karty samooceny, karty pracy dla słuchaczy, czasopisma branżowe, katalogi, filmy i prezentacje multimedialne o tematyce dotyczącej pracy opiekuna medycznego.	
Warunki realizacji Zajęcia edukacyjne mogą być prowadzone w pracowni językowej, wyposażonej w podręczniki, słowniki oraz komputery z dostępem do Internetu oraz urządzenia multimedialne lub w pracowni wyposażonej w sprzęt audiowizualny, taki jak: pomoce dydaktyczne służące do kształtowania umiejętności praktycznych związanych z komunikacją werbalną i niewerbalną, rozwiązywaniem sytuacji problemowych, ćwiczeniem zachowań asertywnych i technik negocjacji. Zajęcia powinny być prowadzone w formie pracy w grupach i indywidualnie.	
Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza Do oceny osiągnięć edukacyjnych uczących się proponuje się przeprowadzenie testu wielokrotnego wyboru, testów typu „próba pracy” oraz konwersacje. Nauczyciel dokonuje oceny, uwzględniając kompetencje personalne i społeczne, a także pracę w grupie.	

9 Czynności higieniczne i wybrane czynności opieki pielęgnacyjnej w praktyce.

Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Słuchacz:	Słuchacz:
1) organizuje warunki do wykonania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych z uwzględnieniem oceny stanu osoby chorej i niesamodzielnej	– rozróżnia i wyjaśnia pojęcia: higiena, utrzymanie w czystości, pielęgnacja i utrzymanie kondycji

	- przygotowuje warunki do wykonania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych, biorąc pod uwagę bezpieczeństwo osoby niesamodzielnej i własne, efektywność i ergonomię pracy - wyjaśnia zasady wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych, w tym na podstawie planu pielęgnowania zleconego przez pielęgniarkę - uzasadnia konieczność modyfikowania planu czynności pielęgnacyjnych odpowiednio do stanu zdrowia i sprawności osoby chorej i niesamodzielnej oraz sytuacji w miejscu pracy - omawia skutki zaniedbań higienicznych i pielęgnacyjnych dla zdrowia i życia osoby chorej i niesamodzielnej - dobiera materiały i produkty medyczne, środki oraz sprzęt do wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych odpowiednie do stanu zdrowia i sprawności osoby chorej i niesamodzielnej - dobiera metody i techniki do wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej - opisuje specjalne produkty chłonne zabezpieczające skórę i bieliznę oraz preparaty pielęgnacyjne zabezpieczające i poprawiające kondycję skóry
2) wykonuje czynności higieniczne i pielęgnacyjne osobie chorej i niesamodzielnej	- omawia podstawowe zasady i procedury stosowane podczas wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej - omawia prawa pacjenta, w tym prawo do dobrej jakości opieki, prawo do wyrażania zgody lub odmowy zgody na wykonywanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych, prawo do tajemnicy, prawo do intymności - omawia przyczyny powstania odleżyny - opisuje zmiany odleżynowe - stosuje profilaktykę przeciwoleżynową - posługuje się sprzętem, przyborami, narzędziami, materiałami i środkami do wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych - wykonuje czynności higieniczne i pielęgnacyjne osobie chorej i niesamodzielnej, przestrzegając zasad, procedur oraz praw pacjenta
3) uzasadnia konieczność przestrzegania zasad aseptyki i antyseptyki	- wyjaśnia pojęcia: aseptyka i antyseptyka, dezynfekcja, sterylizacja

	- omawia metody sterylizacji - stosuje zasady aseptyki i antyseptyki, adekwatnie do ryzyka zakażenia - wyjaśnia procedury i zasady postępowania w sytuacji bezpośredniego narażenia się na zakażenie
4) przestrzega procedur sanitarnoepidemiologicznych podczas wykonywania zabiegów higienicznych i pielęgnacyjnych	- charakteryzuje źródła zakażenia oraz drogi szerzenia się drobnoustrojów w szpitalu, takie jak: personel medyczny (nosiciele, skóra rąk), niejałowe narzędzia, sprzęt medyczny, aparatura, materiały zanieczyszczone, powietrze i bielizna - omawia ognia łańcucha epidemicznego - opisuje podstawowe metody zapobiegania zakażeniom biologicznym - omawia zasady higieny obowiązujące w zakładach opieki zdrowotnej - stosuje procedurę higienicznego mycia rąk - stosuje procedury dotyczące zabezpieczania i usuwania zużytego medycznego sprzętu jednorazowego, takiego jak: igły, strzykawki, cewniki, worki na mocz, sprzęt stomijny, oraz postępowania z brudną bielizną - omawia procedury segregacji i usuwania odpadów medycznych - segreguje odpady medyczne i zabezpiecza je zgodnie z obowiązującymi zasadami - przestrzega obowiązujących zasad podczas wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej
5) przestrzega zasad postępowania wobec osoby chorej i niesamodzielnej w sytuacjach trudnych	- opisuje sytuacje trudne występujące w opiece nad osobą chorą i niesamodzielną, w tym skrajnie zły stan zdrowia, zaburzenia świadomości, agresja, nadwaga połączona z upośledzeniem funkcji narządów ruchu, odmowa jedzenia i picia, znaczne upośledzenie funkcji wzroku, słuchu lub mowy - rozpoznaje sytuacje trudne dla osoby chorej i niesamodzielnej i dobiera metodę komunikowania się oraz sposób działania - omawia podstawowe zasady postępowania w sytuacjach trudnych w opiece nad osobą chorą i niesamodzielną, uznając za priorytet dobro osoby chorej i niesamodzielnej oraz bezpieczeństwo innych pacjentów, współpracowników i własne

6) przeprowadza edukację w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych adekwatnie do oceny poziomu wiedzy, umiejętności i możliwości osoby chorej i niesamodzielnej	- objaśnia pojęcia dotyczące edukacji zdrowotnej jako ważnego ogniwa w promocji zdrowia - uzasadnia celowość i zakres prowadzenia edukacji osoby chorej i niesamodzielnej w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych - opracowuje plan edukacji osoby chorej i niesamodzielnej lub jej rodziny w zakresie
---	---

	wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych – przeprowadza edukację osoby chorej i niesamodzielnej lub jej rodziny w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych oraz prowadzenia zdrowego stylu życia
Propozycje metod nauczania Zajęcia wymagają stosowania praktycznych metod nauczania takich jak: pokaz z instruktażem, ćwiczenia przedmiotowe oraz aktywizujących metod kształcenia takich jak metoda projektów, tekstu przewodniego, praca w grupach, praca w parach, odczytywanie informacji zamieszczonych na schematach. Treści powinny być nadbudowywane i dostosowane do zróżnicowanego poziomu wiedzy słuchaczy w oparciu o podstawowe wiadomości i umiejętności z zakresu wykonywania czynności higienicznych i wybranych czynności opieki pielęgnacyjnej.	
Obudowa dydaktyczna Instrukcje, czasopisma, katalogi, filmy i prezentacje multimedialne, schematy, tabele, plansze o tematyce branżowej.	

Warunki realizacji

Zajęcia edukacyjne mogą być prowadzone w pracowni zabiegów pielęgnacyjnych oraz czynności opiekuńczych wyposażonej w:

- apteczkę zaopatrzoną w środki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy wraz z instrukcją o zasadach udzielania pierwszej pomocy,
- fantomy pielęgnacyjne osoby dorosłej do nauki czynności higienicznych osoby dorosłej,
- fantom pielęgnacyjny geriatryczny,
- podnośnik pacjenta,
- łóżko ortopedyczne,
- wózek inwalidzki służący do transportowania pacjenta,
- zestaw drobnego sprzętu medycznego: ciśnieniomierz elektroniczny i sprężynowy, termometr elektroniczny,
- zestaw do profilaktyki odleżynowej,
- zestaw wyposażenia sanitarnego i higienicznego: dozownik na mydło, ręczniki, środek dezynfekcyjny, kosz i worki na odpady,
- łóżka szpitalne elektryczne z oprzyrządowaniem i szafkami przyłóżkowymi z regulowanym blatem,
- bieliznę pościelową i osobistą,
- parawany, taborety, pojemnik na brudną bieliznę, pojemniki na odpady,
- sprzęt do przemieszczania chorych: chodziki, ślizgi,
- materace przeciwoleżynowe, udogodnienia dla chorych,
- sprzęt rehabilitacyjny i ortopedyczny,
- zestaw sprzętu do nauki gimnastyki oddechowej,
- wyroby medyczne do pielęgnacji pacjenta leżącego,
- środki pielęgnacyjne, zestaw do zabiegów przeciwzapalnych, jałowe materiały opatrunkowe,
- stoliki zabiegowe, tace, środki dezynfekcyjne,
- sprzęt do nauki podawania leków drogą układu oddechowego, w tym sprzęt do tlenoterapii,
- stanowisko do nauki pobierania krwi żyłnej i włóśniczkowej do badań, • sprzęt do nauki karmienia pacjenta różnymi metodami, • trenażery do nauki:
 - odłączania wlewów kroplowych (model ramienia osoby dorosłej),
 - iniekcji podskórnych (w różne okolice np. w ramię, udo, brzuch),
 - pielęgnacji stomii,
 - pielęgnacji ran,
 - pielęgnacji odleżyn,
 - zabezpieczania dróg oddechowych u dorosłego, oraz/lub w

gabinecie diagnostyczno-zabiegowym wyposażonym w:

- umywalkę z ciepłą i zimną wodą, dozownik z mydłem w płynie, dozownik ze środkiem dezynfekcyjnym, pojemnik z ręcznikami jednorazowego użycia, pojemnik na zużyte ręczniki, pojemniki na odpady medyczne i inne odpady,

- zlewozmywak z baterią do mycia narzędzi i sprzętu wielokrotnego użytku,
- parawany lub kotary w liczbie niezbędnej do zapewnienia intymności pacjentom,
- statywy lub stojaki do wlewów kroplowych,
- sprzęt i środki umożliwiające segregację odpadów medycznych zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa,
- zestawy sprzętu do nauki zabiegów higienicznych u pacjentów dorosłych, takiego jak: wózek kąpielowy, wózkowanna, przenośny zestaw do mycia głowy,
- zestawy materiałów i środków do pielęgnacji osób dorosłych, w tym bieliznę osobistą i pościelową, przybory i produkty do codziennej higieny i pielęgnacji, jednorazowe sprzęty sanitarne,
- zestaw sprzętu do nauki przemieszczania i pozycjonowania pacjenta różnymi technikami i metodami oraz profilaktyki przeciwoleżynowej, w tym wózek inwalidzki, materac przeciwoleżynowy dynamiczny, sprzęt do przemieszczania i transportowania pacjenta, akcesoria do stabilizacji pozycji ciała pacjenta,
- zestaw sprzętu do nauki wykonania pomiarów i oceny parametrów funkcji organizmu, w tym co najmniej: termo-metr do pomiaru ciepłoty ciała na podczerwień, ciśnieniomierz automatyczny, pulsoksymetr, wagę lekarską,
- zestaw sprzętu do nauki wykonywania testów diagnostycznych dla oznaczenia ciał ketonowych i glukozy we krwi włosniczkowej i w moczu oraz cholesterolu we krwi włosniczkowej (glukometr wraz z niezbędnym osprzętem, analizator cholesterolu z akcesoriami, inne testy paskowe),
- sprzęt do nauki pobierania materiału do badań laboratoryjnych i mikrobiologicznych i mykologicznych uwzględniający rodzaj badania i materiału,
- sprzęt do nauki podawania leków drogą doustną.

Zajęcia powinny być prowadzone w formie pracy w grupach i indywidualnie.

Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza

Do oceny osiągnięć edukacyjnych uczących się proponuje się przeprowadzenie testu wielokrotnego wyboru oraz testu praktycznego. Obserwacja czynności słuchaczy podczas wykonywania ćwiczeń i zadań praktycznych. Stosowanie sprawdzianów ustnych i pisemnych, testów typu próba pracy. Obserwując czynności słuchaczy i dokonując oceny jego pracy, należy uwzględnić następujące kryteria:

- wykonywanie czynności zgodnie ze wskazaniem i według obowiązujących zasad,
- przestrzeganie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony przeciwpożarowej podczas wykonania czynności.

Ocenie podlegać będą kompetencje personalne i społeczne związane z przestrzeganiem tajemnicy zawodowej, zasad kultury i etyki. Oceniamy planowanie pracy pod kątem wykonania przydzielonych zadań. Poprawność wykonywanych ćwiczeń oparta na indywidualnej pracy z słuchaczem z uwzględnieniem jego potrzeb i możliwości.

10. Wybrane czynności z zakresu opieki medycznej w praktyce.

Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Słuchacz:	Słuchacz:
1) wykonuje określone zabiegi i czynności medyczne na zlecenie lekarza lub pielęgniarki	– omawia zadania opiekuna medycznego w zakresie wykonywania zabiegów i czynności na zlecenie i pod nadzorem lekarza lub pielęgniarki – karmi osobę chorą i niesamodzielną drogą doustną oraz dojelitową – przez zgłębnik lub gastrostomię, w tym PEG (Percutaneous Endoscopic Gastrostomy) (metodą porcji), lub pomaga podczas karmienia – omawia zasady pomocy osobie chorej i niesamodzielnej przy przyjmowaniu leków – omawia monitorowanie bilansu płynów i procedurę dobowej zbiórki moczu – wymienia cewnik zewnętrzny i worek na mocz – prowadzi dobową zbiórkę moczu i bilans płynów – rozróżnia zabiegi przeciwzapalne i kąpiele lecznicze – omawia stosowanie diet terapeutycznych w wybranych schorzeniach – rozpoznaje powikłania leczenia dietetycznego w zakresie podstaw opieki pielęgnacyjnej – wykonuje płukanie jamy ustnej, gardła, oka i rany – zmienia opatrunek na ranie z zachowaniem zasad postępowania higienicznego, aseptycznego i antyseptycznego
2) wykonuje określone zabiegi i czynności medyczne	– wykonuje badanie glukometrem w celu oznaczenia stężenia glukozy we krwi osoby chorej i niesamodzielnej – dokumentuje dokonanie pomiaru glukometrem i przekazuje informację o wynikach pomiaru lekarzowi lub pielęgniarce – identyfikuje zaburzenia połykania u osoby chorej i niesamodzielnej

	- obserwuje i rejestruje rodzaj i objętość przyjmowanych posiłków oraz płynów u osób ze stwierdzonymi zaburzeniami odżywiania - opisuje rodzaje stomii, w tym tracheostomię, ileostomię, kolostomię, urostomię, gastrostomię (PEG), oraz rodzaje stosowanego sprzętu stomijnego - utrzymuje higienę i pielęgnuje skórę wokół niepowikłanej tracheostomii, gastrostomii, ileostomii, kolostomii - wymienia worek stomijny - wymienia worek na mocz - dobiera, zakłada i wymienia produkty
--	---

	chłonne - wykonuje odłączenie wlewu kroplowego
3) wykonuje wybrane czynności opieki nad pacjentem z trudnościami oddychania	- wykonuje gimnastykę oddechową - omawia zasady odśluzowywania dróg oddechowych, w tym czyszczenie rurki tracheotomijnej - wykonuje nacieranie, oklepywanie, ćwiczenia czynne i bierne - pomaga osobie chorej i niesamodzielnej w korzystaniu z tlenu z koncentratora tlenu oraz w wykonywaniu inhalacji
4) podaje leki osobie chorej i niesamodzielnej na zlecenie lekarza lub pielęgniarki	- opisuje poszczególne grupy leków, substancje czynne zawarte w lekach, zastosowanie leków oraz ich postacie i drogi ich podawania - podaje leki przez układ pokarmowy (doustnie, podjęzykowo, okołopoliczkowo, doodbytniczo) lub na skórę - podaje leki przez układ oddechowy (nebulizatory, inhalatory ciśnieniowe z dozownikiem pojedynczych dawek, z dozownikiem uruchamiającym wdech, inhalatory proszkowe) - podaje leki podskórnice - omawia zasady przechowywania i przygotowywania leków zgodnie z obowiązującymi standardami - wymienia i rozpoznaje najczęstsze działania niepożądane poszczególnych leków - powiadamia lekarza lub pielęgniarkę o wystąpieniu działań niepożądanych poszczególnych leków

5) wykonuje testy diagnostyczne dla oznaczenia ciał ketonowych i glukozy we krwi włosniczkowej i w moczu oraz cholesterolu we krwi włosniczkowej oraz inne testy paskowe, w miejscu opieki nad pacjentem	– wykonuje test diagnostyczny dla oznaczenia ciał ketonowych w moczu, w miejscu opieki nad pacjentem – wykonuje testy diagnostyczne dla oznaczenia glukozy we krwi włosniczkowej i w moczu oraz cholesterolu we krwi włosniczkowej, w miejscu opieki nad pacjentem – wykonuje inne testy paskowe, w miejscu opieki nad pacjentem
6) wykonuje określone czynności z zakresu pobierania materiału do badań laboratoryjnych i mikrobiologicznych	– asystuje lekarzowi lub pielęgniarce przy badaniach diagnostycznych – wykonuje czynności z zakresu pobierania krwi żyłnej i włosniczkowej do badań laboratoryjnych – wykonuje czynności z zakresu pobierania materiału do badań laboratoryjnych z górnych dróg oddechowych w celu wykonania testu diagnostycznego – wykonuje czynności z zakresu pobierania materiału do wykonania testów mikrobiologicznych i mykologicznych, z wyłączeniem wymazów z dróg rodnych
Propozycje metod nauczania Zajęcia wymagają stosowania praktycznych metod nauczania takich jak: pokaz z instruktążem,	

ćwiczenia przedmiotowe oraz aktywizujących metod kształcenia takich jak metoda projektów, tekstu przewodniego, praca w grupach, praca w parach, odczytywanie informacji zamieszczonych na schematach. Treści powinny być nadbudowywane i dostosowane do zróżnicowanego poziomu wiedzy słuchaczy w oparciu o podstawowe wiadomości i umiejętności z zakresu wykonywania wybranych czynności z zakresu opieki medycznej.

Obudowa dydaktyczna

Instrukcje, czasopisma, katalogi, filmy i prezentacje multimedialne, schematy, tabele, plansze o tematyce branżowej.

Warunki realizacji

Zajęcia edukacyjne mogą być prowadzone w pracowni zabiegów pielęgnacyjnych oraz czynności opiekuńczych wyposażonej w:

- apteczkę zaopatrzoną w środki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy wraz z instrukcją o zasadach udzielania pierwszej pomocy,
- fantomy pielęgnacyjne osoby dorosłej do nauki czynności higienicznych osoby dorosłej,
- fantom pielęgnacyjny geriatryczny,
- podnośnik pacjenta,
- łóżko ortopedyczne,
- wózek inwalidzki służący do transportowania pacjenta,
- zestaw drobnego sprzętu medycznego: ciśnieniomierz elektroniczny i sprężynowy, termometr elektroniczny,
- zestaw do profilaktyki odleżynowej,
- zestaw wyposażenia sanitarnego i higienicznego: dozownik na mydło, ręczniki, środek dezynfekcyjny, kosz i worki na odpady,
- łóżka szpitalne elektryczne z oprzyrządowaniem i szafkami przyłóżkowymi z regulowanym blatem,
- bieliznę pościelową i osobistą,
- parawany, taborety, pojemnik na brudną bieliznę, pojemniki na odpady,
- sprzęt do przemieszczania chorych: chodziki, ślizgi,
- materace przeciwoleżynowe, udogodnienia dla chorych,
- sprzęt rehabilitacyjny i ortopedyczny,
- zestaw sprzętu do nauki gimnastyki oddechowej,
- wyroby medyczne do pielęgnacji pacjenta leżącego,
- środki pielęgnacyjne, zestaw do zabiegów przeciwzapalnych, jałowe materiały opatrunkowe,
- stoliki zabiegowe, tace, środki dezynfekcyjne,
- sprzęt do nauki podawania leków drogą układu oddechowego, w tym sprzęt do tlenoterapii,
- stanowisko do nauki pobierania krwi żyłnej i włosniczkowej do badań,
- sprzęt do nauki karmienia pacjenta różnymi metodami, • trenażery do nauki:
 - odłączania wlewów kroplowych (model ramienia osoby dorosłej),
 - iniekcji podskórnych (w różne okolice np. w ramię, udo, brzuch),
 - pielęgnacji stomii,
 - pielęgnacji ran,
 - pielęgnacji odleżyn,
 - zabezpieczania dróg oddechowych u dorosłego, oraz/lub w

gabinecie diagnostyczno-zabiegowym wyposażonym w:

- umywalkę z ciepłą i zimną wodą, dozownik z mydłem w płynie, dozownik ze środkiem dezynfekcyjnym, pojemnik z ręcznikami jednorazowego użycia, pojemnik na zużyte ręczniki, pojemniki na odpady medyczne i inne odpady,
- zlewozmywak z baterią do mycia narzędzi i sprzętu wielokrotnego użytku,
- parawany lub kotary w liczbie niezbędnej do zapewnienia intymności pacjentom,
- statywy lub stojaki do wlewów kroplowych,
- sprzęt i środki umożliwiające segregację odpadów medycznych zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa,
- zestawy sprzętu do nauki zabiegów higienicznych u pacjentów dorosłych, takiego jak: wózek kąpielowy, wózkowanna, przenośny zestaw do mycia głowy,
- zestawy materiałów i środków do pielęgnacji osób dorosłych, w tym bieliznę osobistą i pościelową, przybory i produkty do codziennej higieny i pielęgnacji, jednorazowe sprzęty

sanitarne,

- zestaw sprzętu do nauki przemieszczania i pozycjonowania pacjenta różnymi technikami i metodami oraz profilaktyki przeciwoleżynowej, w tym wózek inwalidzki, materac przeciwoleżynowy dynamiczny, sprzęt do przemieszczania i transportowania pacjenta, akcesoria do stabilizacji pozycji ciała pacjenta,
- zestaw sprzętu do nauki wykonania pomiarów i oceny parametrów funkcji organizmu, w tym co najmniej: termo-metr do pomiaru ciepłoty ciała na podczerwień, ciśnieniomierz automatyczny, pulsoksymetr, wagę lekarską,
- zestaw sprzętu do nauki wykonywania testów diagnostycznych dla oznaczenia ciał ketonowych i glukozy we krwi włosniczkowej i w moczu oraz cholesterolu we krwi włosniczkowej (glukometr wraz z niezbędnym osprzętem, analizator cholesterolu z akcesoriami, inne testy paskowe),
- sprzęt do nauki pobierania materiału do badań laboratoryjnych i mikrobiologicznych i mykologicznych uwzględniający rodzaj badania i materiału,
- sprzęt do nauki podawania leków drogą doustną.

Zajęcia powinny być prowadzone w formie pracy w grupach i indywidualnie.

Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza

Do oceny osiągnięć edukacyjnych uczących się proponuje się przeprowadzenie testu wielokrotnego wyboru oraz testu praktycznego. Obserwacja czynności słuchaczy podczas wykonywania ćwiczeń i zadań praktycznych. Stosowanie sprawdzianów ustnych i pisemnych, testów typu próba pracy. Obserwując czynności słuchaczy i dokonując oceny jego pracy, należy uwzględnić następujące kryteria:

- wykonywanie czynności zgodnie ze wskazaniem i według obowiązujących zasad,
- przestrzeganie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony przeciwpożarowej podczas wykonania czynności. Ocenie podlegać będą kompetencje personalne i społeczne związane z przestrzeganiem tajemnicy zawodowej, zasad kultury i etyki. Oceniamy planowanie pracy pod kątem wykonania przydzielonych zadań. Poprawność wykonywanych ćwiczeń oparta na indywidualnej pracy z słuchaczem z uwzględnieniem jego potrzeb i możliwości.

11. Czynności opiekuńcze dla osoby chorej i niesamodzielnej w praktyce.

Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Słuchacz:	Słuchacz:
1) planuje czynności opiekuńcze z uwzględnieniem oceny stanu osoby chorej i niesamodzielnej	- wyjaśnia pojęcie opieka w kontekście skutków niesamodzielności - wyjaśnia pojęcia jednostek chorobowych dotyczących chorób neurodegeneracyjnych - omawia czynności opiekuńcze podejmowane wobec osoby chorej i niesamodzielnej - uzasadnia znaczenie różnicowania osobistego zaangażowania opiekuna medycznego przy wykonywaniu czynności opiekuńczych na: asystowanie, pomaganie i zastąpienie osoby niesamodzielnej - dobiera metody i techniki do wykonywania czynności opiekuńczych odpowiednio do stanu zdrowia i sprawności funkcjonalnej osoby chorej i niesamodzielnej - dobiera materiały, środki i sprzęt do wykonywania czynności opiekuńczych - sporządza plan czynności opiekuńczych
2) wykonuje czynności opiekuńcze wobec osoby chorej i niesamodzielnej	- omawia zasady i procedury dotyczące wykonywania czynności opiekuńczych związanych z utrzymaniem warunków niezbędnych do życia i bezpieczeństwem funkcjonalnym w zakresie mobilności, samoobsługi, kształtowania codziennego życia i kontaktów społecznych - przestrzega zasad bezpieczeństwa i procedur podczas wykonywania czynności opiekuńczych - pomaga osobie chorej i niesamodzielnej w wykonywaniu czynności życia codziennego i utrzymaniu aktywności fizycznej - posługuje się sprzętem wspomagającym, materiałami i środkami pomocniczymi do wykonywania czynności opiekuńczych - pomaga osobie chorej i niesamodzielnej w użytkowaniu zaleconego sprzętu

	ortopedycznego i rehabilitacyjnego – przestrzega procedur postępowania ze sprzętem, materiałami i środkami pomocniczymi do wykonywania czynności opiekuńczych
3) udziela wsparcia osobie chorej i niesamodzielnej w sytuacjach dla niej trudnych	– opisuje trudne sytuacje życiowe i formy wspierania osoby chorej i niesamodzielnej – omawia rolę opiekuna medycznego w adaptacji osoby chorej i niesamodzielnej do pobytu w podmiotach leczniczych lub jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej – udziela wsparcia osobie chorej i niesamodzielnej w adaptacji do zmian funkcjonalnych wywołanych poważnym urazem, zaawansowaną chorobą
	przewlekłą, chorobą terminalną lub zaawansowaną starością – udziela wsparcia osobie chorej i niesamodzielnej w adaptacji do pobytu w podmiotach leczniczych lub jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej – współdziała z pielęgniarkami w minimalizowaniu negatywnych przeżyć psychicznych i fizycznych związanych z procesem diagnostyczno-terapeutycznym
4) współpracuje z zespołem terapeutycznym i opiekuńczym	– omawia podstawowe zadania zespołu terapeutycznego i wymienia kompetencje jego członków w procesie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną, w tym lekarza, pielęgniarki, fizjoterapeuty, terapeuty zajęciowego, logopedy, psychologa – uzasadnia konieczność współpracy opiekuna medycznego z zespołem terapeutycznym – wymienia główne zakresy współdziałania w obszarze aktywizowania i usprawniania ruchowego osoby chorej i niesamodzielnej – dokumentuje wykonane czynności zawodowe realizowane we współpracy z członkami zespołu terapeutycznego, w tym z użyciem technik komputerowych
5) komunikuje się z osobą chorą i niesamodzielną, jej rodziną i grupą społeczną	– omawia proces komunikacji interpersonalnej – tworzy warunki sprzyjające efektywnemu komunikowaniu się – charakteryzuje różne techniki komunikacji interpersonalnej z osobą chorą i niesamodzielną i jej rodziną

	- nawiązuje relacje z osobą chorą i niesamodzielną, jej rodziną i grupą społeczną, zmniejsza ich niepokój i poczucie wyobcowania - stosuje zasadę pierwszego kontaktu i efektywnego porozumiewania się w opiece nad osobą chorą i niesamodzielną - stosuje różne metody werbalnego i pozawerbalnego porozumiewania się - pomaga w stosowaniu sprzętu i technologii komunikacyjnych i zachęca osobę chorą i niesamodzielną do utrzymywania relacji z rodziną i innymi osobami ważnymi dla jej funkcjonowania - wykazuje się empatią i asertywnością w procesie komunikowania się z osobą chorą i niesamodzielną, jej rodziną i grupą społeczną
Propozycje metod nauczania Zajęcia wymagają stosowania praktycznych metod nauczania takich jak: pokaz z instruktążem, ćwiczenia przedmiotowe oraz aktywizujących metod kształcenia takich jak metoda projektów, tekstu przewodniego, praca w grupach, praca w parach, odczytywanie informacji zamieszczonych na schematach. Treści powinny być nadbudowywane i dostosowane do zróżnicowanego poziomu wiedzy słuchaczy w oparciu o podstawowe wiadomości i umiejętności z zakresu wykonywania czynności opiekuńczych dla osoby chorej i niesamodzielnej.	

Obudowa dydaktyczna

Instrukcje, czasopisma, katalogi, filmy i prezentacje multimedialne, schematy, tabele, plansze o tematyce branżowej.

Warunki realizacji

Zajęcia edukacyjne mogą być prowadzone w pracowni zabiegów pielęgnacyjnych oraz czynności opiekuńczych wyposażonej w:

- apteczkę zaopatrzoną w środki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy wraz z instrukcją o zasadach udzielania pierwszej pomocy,
- fantomy pielęgnacyjne osoby dorosłej do nauki czynności higienicznych osoby dorosłej,
- fantom pielęgnacyjny geriatryczny,
- podnośnik pacjenta,
- łóżko ortopedyczne,
- wózek inwalidzki służący do transportowania pacjenta,
- zestaw drobnego sprzętu medycznego: ciśnieniomierz elektroniczny i sprężynowy, termometr elektroniczny,
- zestaw do profilaktyki odleżynowej,
- zestaw wyposażenia sanitarnego i higienicznego: dozownik na mydło, ręczniki, środek dezynfekcyjny, kosz i worki na odpady,
- łóżka szpitalne elektryczne z oprzyrządowaniem i szafkami przyłóżkowymi z regulowanym blatem,
- bieliznę pościelową i osobistą,
- parawany, taborety, pojemnik na brudną bieliznę, pojemniki na odpady,
- sprzęt do przemieszczania chorych: chodziki, ślizgi,
- materace przeciwoleżynowe, udogodnienia dla chorych,
- sprzęt rehabilitacyjny i ortopedyczny,
- zestaw sprzętu do nauki gimnastyki oddechowej,
- wyroby medyczne do pielęgnacji pacjenta leżącego,
- środki pielęgnacyjne, zestaw do zabiegów przeciwzapalnych, jałowe materiały opatrunkowe,
- stoliki zabiegowe, tace, środki dezynfekcyjne,
- sprzęt do nauki podawania leków drogą układu oddechowego, w tym sprzęt do tlenoterapii,
- stanowisko do nauki pobierania krwi żyłnej i włóścinkowej do badań, • sprzęt do nauki karmienia pacjenta różnymi metodami, • trenażery do nauki:
 - odłączania wlewów kroplowych (model ramienia osoby dorosłej),
 - iniekcji podskórnych (w różne okolice np. w ramię, udo, brzuch),
 - pielęgnacji stomii,
 - pielęgnacji ran,
 - pielęgnacji odleżyn,
 - zabezpieczania dróg oddechowych u dorosłego, oraz/lub w gabinecie diagnostyczno-zabiegowym wyposażonym w:
 - umywalkę z ciepłą i zimną wodą, dozownik z mydłem w płynie, dozownik ze środkiem dezynfekcyjnym, pojemnik z ręcznikami jednorazowego użycia, pojemnik na zużyte ręczniki, pojemniki na odpady medyczne i inne odpady,
 - zlewozmywak z baterią do mycia narzędzi i sprzętu wielokrotnego użytku,
 - parawany lub kotary w liczbie niezbędnej do zapewnienia intymności pacjentom,
 - statywy lub stojaki do wlewów kroplowych,
 - sprzęt i środki umożliwiające segregację odpadów medycznych zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa,
 - zestawy sprzętu do nauki zabiegów higienicznych u pacjentów dorosłych, takiego jak: wózek kąpielowy, wózkowanna, przenośny zestaw do mycia głowy,
 - zestawy materiałów i środków do pielęgnacji osób dorosłych, w tym bieliznę osobistą i pościelową, przybory i produkty do codziennej higieny i pielęgnacji, jednorazowe sprzęty sanitarne,
 - zestaw sprzętu do nauki przemieszczania i pozycjonowania pacjenta różnymi technikami i metodami oraz profilaktyki przeciwoleżynowej, w tym wózek inwalidzki, materac przeciwoleżynowy dynamiczny, sprzęt do przemieszczania i transportowania pacjenta,

akcesoria do stabilizacji pozycji ciała pacjenta,

- zestaw sprzętu do nauki wykonania pomiarów i oceny parametrów funkcji organizmu, w tym co najmniej: termo-metr do pomiaru ciepłoty ciała na podczerwień, ciśnieniomierz automatyczny, pulsoksymetr, wagę lekarską,
- zestaw sprzętu do nauki wykonywania testów diagnostycznych dla oznaczenia ciał ketonowych i glukozy we krwi włosniczkowej i w moczu oraz cholesterolu we krwi włosniczkowej (glukometr wraz z niezbędnym osprzętem, analizator cholesterolu z akcesoriami, inne testy paskowe),
- sprzęt do nauki pobierania materiału do badań laboratoryjnych i mikrobiologicznych i mykologicznych uwzględniający rodzaj badania i materiału,
- sprzęt do nauki podawania leków drogą doustną.

Zajęcia powinny być prowadzone w formie pracy w grupach i indywidualnie.

Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza

Do oceny osiągnięć edukacyjnych uczących się proponuje się przeprowadzenie testu wielokrotnego wyboru oraz testu praktycznego. Obserwacja czynności słuchaczy podczas wykonywania ćwiczeń i zadań praktycznych. Stosowanie sprawdzianów ustnych i pisemnych, testów typu próba pracy. Obserwując czynności słuchaczy i dokonując oceny jego pracy, należy uwzględnić następujące kryteria:

- wykonywanie czynności zgodnie ze wskazaniem i według obowiązujących zasad,
- przestrzeganie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony przeciwpożarowej podczas wykonania czynności.

Ocenie podlegać będą kompetencje personalne i społeczne związane z przestrzeganiem tajemnicy zawodowej, zasad kultury i etyki. Oceniamy planowanie pracy pod kątem wykonania przydzielonych zadań. Poprawność wykonywanych ćwiczeń oparta na indywidualnej pracy z słuchaczem z uwzględnieniem jego potrzeb i możliwości.

12. Przyłóżkowa aktywizacja z wykorzystaniem elementów gimnastyki osiowosymetrycznej SOS 3D - Metoda Hoppe.

Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Słuchacz:	Słuchacz:
1) charakteryzuje efekty zastosowania ćwiczeń w systemie osiowo-symetrycznym w trzech płaszczyznach jednocześnie SOS 3D w profilaktyce i chorobach przewlekłych osób chorych i niesamodzielnym	– wymienia podstawowe pojęcia z zakresu oceny postawy ciała – rozpoznaje zaburzenia narządu ruchu i określa skutki zmian – określa czucie ułożenia ciała w przestrzeni i pojęcie postawy habitualnej – wyjaśnia neurologiczne wspomaganie ćwiczeniami SOS 3D w jednostkach chorobowych: wylewy, udary, stwardnienie rozsiane – wymienia zaburzenia neurologiczne, w tym nietrzymanie moczu, kardiologiczne, ortopedyczne, oddechowe, w tym astmatyczne
2) opisuje indywidualne przyrządy dla osoby chorej i niesamodzielnym (drewniane kątowniki z pionami i poziomą do zastosowania i wyegzekwowania mikroruchów w trzech płaszczyznach jednocześnie)	– wymienia elementy zestawu drewnianych przyrządów do ćwiczeń SOS 3D dobiera przyrządy do ćwiczeń SOS 3D do indywidualnych wymiarów antropologicznych osoby chorej i niesamodzielnym – wyjaśnia znaczenie układu stałych punktów odniesienia dla budowania nowego wzorca prawidłowej postawy w rehabilitacji ruchowej
3) wprowadza ćwiczenia w systemie osiowo-symetrycznym w trzech płaszczyznach jednocześnie SOS 3D	– indywidualizuje ułożenie ciała w systemie osiowo-symetrycznym w trzech płaszczyznach jednocześnie – stosuje w praktyce nowy wzór prawidłowej postawy – prostopadłością prawidłowej postawy – stosuje system osiowo-symetryczny w trzech płaszczyznach jednocześnie do wyegzekwowania prawidłowego chodu: równoległego układania kończyn dolnych podczas stania i podczas chodzenia oraz symetrycznego ich obciążania

	– prowadzi edukację usprawniania ruchowego w czynnościach dnia codziennego – pomaga w doborze przyrządów do ćwiczeń osiowo--symetrycznych – wspomaga indywidualne wykonywanie ćwiczeń przez osobę chorą i niesamodzielną – monitoruje postęp uzyskiwanych efektów, po zastosowaniu przyrządów do mikroruchów – prowadzi edukację osoby chorej i niesamodzielnej oraz jej rodziny w zakresie autodiagnozy zaburzeń narządu ruchu – udziela informacji zwrotnej w celu tworzenia nowych wzorców prawidłowego
	układania narządu ruchu podczas czynności dnia codziennego osoby chorej i niesamodzielnej – stosuje indywidualne działania terapeutyczne i rehabilitacji ruchowej, uwzględniając aktualny stan wiedzy
Propozycje metod nauczania Zajęcia wymagają stosowania praktycznych metod nauczania takich jak: pokaz z instruktążem, ćwiczenia przedmiotowe oraz aktywizujących metod kształcenia takich jak metoda projektów, tekstu przewodniego, praca w grupach, praca w parach. Treści powinny być nadbudowywane i dostosowane do zróżnicowanego poziomu wiedzy słuchaczy w oparciu o podstawowe wiadomości i umiejętności z zakresu wykonywania przyłózkowej aktywizacji z wykorzystaniem elementów gimnastyki osiowosymetrycznej SOS 3D - Metody Hoppe.	
Obudowa dydaktyczna Instrukcje, czasopisma, katalogi, filmy i prezentacje multimedialne, schematy, tabele, plansze o tematyce branżowej.	
Warunki realizacji Zajęcia edukacyjne mogą być prowadzone w pracowni zabiegów pielęgnacyjnych oraz czynności opiekuńczych wyposażonej w: • apteczkę zaopatrzoną w środki niezbędne do udzielania pierwszej pomocy wraz z instrukcją o zasadach udzielania pierwszej pomocy, • sprzęt rehabilitacyjny i ortopedyczny, • zestaw sprzętu do nauki gimnastyki oddechowej. Zajęcia powinny być prowadzone w formie pracy w grupach i indywidualnie.	
Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza Do oceny osiągnięć edukacyjnych uczących się proponuje się przeprowadzenie testu wielokrotnego wyboru oraz testu praktycznego. Obserwacja czynności słuchaczy podczas wykonywania ćwiczeń i zadań praktycznych. Stosowanie sprawdzianów ustnych i pisemnych, testów typu próba pracy. Obserwując czynności słuchaczy i dokonując oceny jego pracy, należy uwzględnić następujące kryteria: – wykonywanie czynności zgodnie ze wskazaniami i według obowiązujących zasad, – przestrzeganie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony przeciwpożarowej podczas wykonania czynności. Oceniamy planowanie pracy pod kątem wykonania przydzielonych zadań. Poprawność wykonywanych ćwiczeń oparta na indywidualnej pracy z słuchaczem z uwzględnieniem jego potrzeb i możliwości.	

13. Praktyki zawodowe.

Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Słuchacz:	Słuchacz:
1) określa warunki i organizację pracy zapewniające wymagany poziom ochrony zdrowia i życia przed zagrożeniami występującymi w środowisku pracy	– rozpoznaje znaczenie piktogramów informujących o zagrożeniach w instytucjach ochrony zdrowia i pomocy społecznej
2) określa zagrożenia związane z występowaniem szkodliwych czynników w środowisku pracy	– stosuje zasady bezpieczeństwa podczas asystowania osobie niesamodzielnej w trakcie badania w pracowni RTG (radioisotope thermoelectric generator) w celu ograniczenia do minimum narażenia na napromieniowanie – zapobiega zagrożeniom dla zdrowia i życia człowieka w środowisku pracy
3) organizuje stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii oraz przepisami prawa dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska	– dobiera wyposażenie i sprzęt do stanowiska pracy, takie jak: łóżko z regulowaną wysokością i oprzyrządowaniem, sprzęt wspomagający podnoszenie i przemieszczanie pacjentów – sprawdza sprawność sprzętu i zabezpieczenie przewodów elektrycznych – stosuje bezpieczne metody przemieszczania pacjentów w obrębie łóżka i poza nim oraz przenoszenia ciężkich przedmiotów
4) stosuje środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych	– stosuje środki ochrony indywidualnej w zależności od wykonywanej pracy
5) stosuje zasady udzielania pierwszej pomocy zgodnie z posiadanymi kompetencjami	– ocenia stan poszkodowanego i dokonuje pomiarów podstawowych czynności życiowych – wykonuje podstawowe czynności resuscytacyjne zgodnie z wytycznymi Polskiej Rady Resuscytacji – posługuje się automatycznym defibrylatorem treningowym (AED – Automatyczny Elektryczny Defibrylator)
6) charakteryzuje dokumentację medyczną	– wypełnia dokumentację medyczną związaną z wykonywaniem zadań opiekuna medycznego, taką jak: plan opieki, kartę kontroli podstawowych parametrów życiowych

	- dokumentuje wykonanie czynności zawodowych - chroni dokumentację medyczną przed osobami postronnymi i przed zniszczeniem
7) stosuje programy komputerowe wspomagające wykonywanie zadań zawodowych	- przestrzega zasad netykiety i norm prawnych dotyczących bezpiecznego korzystania z internetu oraz ochrony informacji i danych - wyszukuje, gromadzi, selekcjonuje, przetwarza i wykorzystuje informacje przydatne w wykonywaniu zadań zawodowych - wprowadza dane do elektronicznej dokumentacji zgodnie z kompetencjami

	zawodowymi i kodem dostępu
8) rozpoznaje problemy funkcjonalne oraz potrzeby biologiczne i psychospołeczne człowieka w poszczególnych fazach życia i stanach zdrowia	- stosuje metody, techniki i sprzęt do wykonania pomiarów antropometrycznych, pomiarów tętna, ciśnienia tętniczego krwi, oddechu, saturacji krwi, temperatury ciała, obliczania wskaźnika masy ciała – Body Mass Index (BMI) - dokumentuje wykonanie pomiarów, w tym z użyciem technik komputerowych - wykorzystuje wyniki badań i pomiarów do ustalania problemów funkcjonalnych i potrzeb biopsychospołecznych człowieka w poszczególnych fazach życia i stanu zdrowia
9) współpracuje w procesie rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej	- nawiązuje współpracę ze współpracownikami podczas rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej - nawiązuje współpracę z rodziną podczas rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej
10) rozpoznaje możliwości osoby chorej i niesamodzielnej w zakresie samoopieki	- wykorzystuje wyniki oceny funkcjonalnej w celu ustalenia możliwości osoby chorej i niesamodzielnej w zakresie samoobsługi - zachęca osobę chorą i niesamodzielną do samoopieki, wskazując na jej zasoby biologiczne i psychiczne oraz znaczenie każdej aktywności w terapii i profilaktyce
11) wyjaśnia znaczenie efektywnego komunikowania się z osobą chorą i niesamodzielną oraz jej rodziną w rozpoznawaniu potrzeb i problemów	- prowadzi rozmowę z osobą chorą i niesamodzielną - przeprowadza wywiad z rodziną osoby chorej i niesamodzielnej
12) planuje czynności higieniczne i pielęgnacyjne adekwatnie do rozpoznanych problemów funkcjonalnych oraz potrzeb biologicznych i psychospołecznych osoby chorej i niesamodzielnej	- uwzględnia wyniki pomiarów w postępowaniu pielęgnacyjno-opiekuńczym oraz udostępnia je innym osobom uczestniczącym w procesie terapeutycznym zgodnie z przepisami prawa

13) modyfikuje działania w zależności od zmieniających się problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej	- dobiera sprzęt wspomagający i uzgadnia zmianę postępowania z osobą chorą i niesamodzielną - planuje wykonanie czynności pielęgnacyjnych u osoby chorej i niesamodzielnej, uwzględniając ocenę jej stanu - planuje zmodyfikowane działania higieniczne, pielęgnacyjne i wspierające odpowiednio do rozpoznanych problemów funkcjonalnych oraz potrzeb biologicznych i psychospołecznych osoby chorej i niesamodzielnej
14) organizuje warunki do wykonania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych z uwzględnieniem oceny stanu osoby chorej i niesamodzielnej	- przygotowuje warunki do wykonania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych, biorąc pod uwagę bezpieczeństwo osoby niesamodzielnej i własne, efektywność i ergonomię pracy - dobiera materiały i produkty medyczne, środki oraz sprzęt do wykonywania

	czynności higienicznych i pielęgnacyjnych odpowiednie do stanu zdrowia i sprawności osoby chorej i niesamodzielnej - dobiera metody i techniki do wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej
15) wykonuje czynności higieniczne i pielęgnacyjne osobie chorej i niesamodzielnej	- posługuje się sprzętem, przyborami, narzędziami, materiałami i środkami do wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych - wykonuje czynności higieniczne i pielęgnacyjne osobie chorej i niesamodzielnej, przestrzegając zasad, procedur oraz praw pacjenta
16) uzasadnia konieczność przestrzegania zasad aseptyki i antyseptyki	- stosuje zasady aseptyki i antyseptyki, adekwatnie do ryzyka zakażenia
17) przestrzega procedur sanitarnoepidemiologicznych podczas wykonywania zabiegów higienicznych i pielęgnacyjnych	- stosuje procedurę higienicznego mycia rąk - stosuje procedury dotyczące zabezpieczania i usuwania zużytego medycznego sprzętu jednorazowego, takiego jak: igły, strzykawki, cewniki, worki na mocz, sprzęt stomijny, oraz postępowania z brudną bielizną - segreguje odpady medyczne i zabezpiecza je zgodnie z obowiązującymi zasadami - przestrzega obowiązujących zasad podczas wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej
18) przestrzega zasad postępowania wobec osoby chorej i niesamodzielnej w sytuacjach trudnych	- rozpoznaje sytuacje trudne dla osoby chorej i niesamodzielnej i dobiera metodę komunikowania się oraz sposób działania

19) przeprowadza edukację w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych adekwatnie do oceny poziomu wiedzy, umiejętności i możliwości osoby chorej i niesamodzielnej	– opracowuje plan edukacji osoby chorej i niesamodzielnej lub jej rodziny w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych – przeprowadza edukację osoby chorej i niesamodzielnej lub jej rodziny w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych oraz prowadzenia zdrowego stylu życia
20) wykonuje określone zabiegi i czynności medyczne na zlecenie lekarza lub pielęgniarki	– karmi osobę chorą i niesamodzielną drogą doustną oraz dojelitową – przez zgłębnik lub gastrostomię, w tym PEG (Percutaneous Endoscopic Gastrostomy) (metodą porcji), lub pomaga podczas karmienia – wymienia cewnik zewnętrzny i worek na mocz – prowadzi dobową zbiórkę moczu i bilans płynów – rozpoznaje powikłania leczenia dietetycznego w zakresie podstaw opieki pielęgnacyjnej – wykonuje płukanie jamy ustnej, gardła, oka i rany – zmienia opatrunek na ranie z zachowaniem zasad postępowania higienicznego,
	aseptycznego i antyseptycznego
21) wykonuje określone zabiegi i czynności medyczne	– wykonuje badanie glukometrem w celu oznaczenia stężenia glukozy we krwi osoby chorej i niesamodzielnej – dokumentuje dokonanie pomiaru glukometrem i przekazuje informację o wynikach pomiaru lekarzowi lub pielęgniarkę – identyfikuje zaburzenia połykania u osoby chorej i niesamodzielnej – obserwuje i rejestruje rodzaj i objętość przyjmowanych posiłków oraz płynów u osób ze stwierdzonymi zaburzeniami odżywiania – utrzymuje higienę i pielęgnuje skórę wokół niepowikłanej tracheostomii, gastrostomii, ileostomii, kolostomii – wymienia worek stomijny – wymienia worek na mocz – dobiera, zakłada i wymienia produkty chłonne – wykonuje odłączenie wlewu kroplowego

22) wykonuje wybrane czynności opieki nad pacjentem z trudnościami oddychania	- wykonuje gimnastykę oddechową - wykonuje nacieranie, oklepywanie, ćwiczenia czynne i bierne - pomaga osobie chorej i niesamodzielnej w korzystaniu z tlenu z koncentratora tlenu oraz w wykonywaniu inhalacji
23) podaje leki osobie chorej i niesamodzielnej na zlecenie lekarza lub pielęgniarki	- podaje leki przez układ pokarmowy (doustnie, podjęzykowo, okołopoliczkowo, doodbytniczo) lub na skórę - podaje leki przez układ oddechowy (nebulizatory, inhalatory ciśnieniowe z dozownikiem pojedynczych dawek, z dozownikiem uruchamiającym wdech, inhalatory proszkowe) - podaje leki podskórnice - rozpoznaje najczęstsze działania niepożądane poszczególnych leków - powiadamia lekarza lub pielęgniarkę o wystąpieniu działań niepożądanych poszczególnych leków
24) wykonuje testy diagnostyczne dla oznaczenia ciał ketonowych i glukozy we krwi włosniczkowej i w moczu oraz cholesterolu we krwi włosniczkowej oraz inne testy paskowe, w miejscu opieki nad pacjentem	- wykonuje test diagnostyczny dla oznaczenia ciał ketonowych w moczu, w miejscu opieki nad pacjentem - wykonuje testy diagnostyczne dla oznaczenia glukozy we krwi włosniczkowej i w moczu oraz cholesterolu we krwi włosniczkowej, w miejscu opieki nad pacjentem - wykonuje inne testy paskowe, w miejscu opieki nad pacjentem
25) wykonuje określone czynności z zakresu pobierania materiału do badań laboratoryjnych i mikrobiologicznych	- asystuje lekarzowi lub pielęgniarence przy badaniach diagnostycznych - wykonuje czynności z zakresu pobierania krwi żyłnej i włosniczkowej do badań laboratoryjnych - wykonuje czynności z zakresu pobierania

	materiału do badań laboratoryjnych z górnych dróg oddechowych w celu wykonania testu diagnostycznego - wykonuje czynności z zakresu pobierania materiału do wykonania testów mikrobiologicznych i mykologicznych, z wyłączeniem wymazów z dróg rodnych
26) planuje czynności opiekuńcze z uwzględnieniem oceny stanu osoby chorej i niesamodzielnej	- dobiera metody i techniki do wykonywania czynności opiekuńczych odpowiednio do stanu zdrowia i sprawności funkcjonalnej osoby chorej i niesamodzielnej - dobiera materiały, środki i sprzęt do wykonywania czynności opiekuńczych - sporządza plan czynności opiekuńczych

27) wykonuje czynności opiekuńcze wobec osoby chorej i niesamodzielnej	- przestrzega zasad bezpieczeństwa i procedur podczas wykonywania czynności opiekuńczych - pomaga osobie chorej i niesamodzielnej w wykonywaniu czynności życia codziennego i utrzymaniu aktywności fizycznej - posługuje się sprzętem wspomagającym, materiałami i środkami pomocniczymi do wykonywania czynności opiekuńczych - pomaga osobie chorej i niesamodzielnej w użytkowaniu zaleconego sprzętu ortopedycznego i rehabilitacyjnego - przestrzega procedur postępowania ze sprzętem, materiałami i środkami pomocniczymi do wykonywania czynności opiekuńczych
28) udziela wsparcia osobie chorej i niesamodzielnej w sytuacjach dla niej trudnych	- udziela wsparcia osobie chorej i niesamodzielnej w adaptacji do zmian funkcjonalnych wywołanych poważnym urazem, zaawansowaną chorobą przewlekłą, chorobą terminalną lub zaawansowaną starością - udziela wsparcia osobie chorej i niesamodzielnej w adaptacji do pobytu w podmiotach leczniczych lub jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej - współdziała z pielęgniarkami w minimalizowaniu negatywnych przeżyć psychicznych i fizycznych związanych z procesem diagnostyczno--terapeutycznym
29) współpracuje z zespołem terapeutycznym i opiekuńczym	- dokumentuje wykonane czynności zawodowe realizowane we współpracy z członkami zespołu terapeutycznego, w tym z użyciem technik komputerowych
30) komunikuje się z osobą chorą i niesamodzielną, jej rodziną i grupą społeczną	- tworzy warunki sprzyjające efektywnemu komunikowaniu się - nawiązuje relacje z osobą chorą i niesamodzielną, jej rodziną i grupą społeczną, zmniejsza ich niepokój i poczucie wyobcowania - stosuje zasadę pierwszego kontaktu i efektywnego porozumiewania się w opiece nad osobą chorą i niesamodzielną - stosuje różne metody werbalnego i
	pozawerbalnego porozumiewania się - pomaga w stosowaniu sprzętu i technologii komunikacyjnych i zachęca osobę chorą i niesamodzielną do utrzymywania relacji z rodziną i innymi osobami ważnymi dla jej funkcjonowania

	– wykazuje się empatią i asertywnością w procesie komunikowania się z osobą chorą i niesamodzielną, jej rodziną i grupą społeczną
31) charakteryzuje efekty zastosowania ćwiczeń w systemie osiowo-symetrycznym w trzech płaszczyznach jednocześnie SOS 3D w profilaktyce i chorobach przewlekłych osób chorych i niesamodzielnych	– rozpoznaje zaburzenia narządu ruchu i określa skutki zmian – określa czucie ułożenia ciała w przestrzeni i pojęcie postawy habitualnej
32) opisuje indywidualne przyrządy dla osoby chorej i niesamodzielnej (drewniane kątowniki z pionami i poziomica do zastosowania i wyegzekwowania mikroruchów w trzech płaszczyznach jednocześnie)	– dobiera przyrządy do ćwiczeń SOS 3D do indywidualnych wymiarów antropologicznych osoby chorej i niesamodzielnej
33) wprowadza ćwiczenia w systemie osiowo-symetrycznym w trzech płaszczyznach jednocześnie SOS 3D	– indywidualizuje ułożenie ciała w systemie osiowo--symetrycznym w trzech płaszczyznach jednocześnie – stosuje w praktyce nowy wzór prawidłowej postawy – prostopadłościan prawidłowej postawy – stosuje system osiowo-symetryczny w trzech płaszczyznach jednocześnie do wyegzekwowania prawidłowego chodu: równoległego układania kończyn dolnych podczas stania i podczas chodzenia oraz symetrycznego ich obciążania – prowadzi edukację usprawniania ruchowego w czynnościach dnia codziennego – pomaga w doborze przyrządów do ćwiczeń osiowo--symetrycznych – wspomaga indywidualne wykonywanie ćwiczeń przez osobę chorą i niesamodzielną – monitoruje postęp uzyskiwanych efektów, po zastosowaniu przyrządów do mikroruchów – prowadzi edukację osoby chorej i niesamodzielnej oraz jej rodziny w zakresie autodiagnozy zaburzeń narządu ruchu – udziela informacji zwrotnej w celu tworzenia nowych wzorców prawidłowego układania narządu ruchu podczas czynności dnia codziennego osoby chorej i niesamodzielnej – stosuje indywidualne działania terapeutyczne i rehabilitacji ruchowej, uwzględniając aktualny stan wiedzy
Propozycje metod nauczania Dominującą metodą powinna być metoda ćwiczeń. Słuchacz powinien pracować pod okiem instruktora lub opiekuna praktyk po wcześniejszym dokładnym instruktażu stanowiskowym oraz instruktażu dotyczącym zasad wykonywania określonych czynności opiekuna medycznego.	

Obudowa dydaktyczna Przybory, sprzęty znajdujące się w placówce ochrony zdrowia oraz materiały i środki niezbędne do wykonywania czynności higieniczno-pielęgnacyjno-opiekuńczych, dokumentacja medyczna, aparatura medyczna – aparat do mierzenia ciśnienia tętniczego krwi, termometry do pomiaru temperatury ciała, sprzęt znajdujący się w placówce ochrony zdrowia, materiały i środki, przybory, dokumentacja medyczna, indywidualna dokumentacja osób chorych i niesamodzielnych.

Warunki realizacji

Miejsce realizacji praktyk zawodowych: podmioty lecznicze, jednostki organizacyjne pomocy społecznej oraz inne podmioty stanowiące potencjalne miejsce zatrudnienia absolwentów szkół prowadzących kształcenie w zawodzie.

Zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem zróżnicowanych form: indywidualnie lub grupowo.

Proponowane metody sprawdzania osiągnięć edukacyjnych słuchacza

Kontrola i ocena osiągnięć pracy słuchaczy może być dokonywana przy pomocy obserwacji pracy słuchaczy podczas wykonywania ćwiczeń praktycznych. Podczas kontroli i oceny pracy słuchaczy w formie ustnej należy oceniać umiejętności operowania zdobytą wiedzą, właściwe stosowanie pojęć zawodowych oraz poprawność wnioskowania. Podczas obserwacji pracy słuchaczy należy zwrócić uwagę na poprawność wykonywania ćwiczeń, przygotowanie stanowiska pracy, organizowanie pracy własnej w grupie planowanie działań, gospodarowanie materiałami oraz dbanie o sprzęt znajdujący się w placówce. Instruktor powinien obserwować pracę słuchaczy i korygować popełniane przez nich błędy. W ocenie końcowej należy uwzględnić poziom wykonania ćwiczenia oraz współpracę w zespole.

ZAŁĄCZNIK 1. EFEKTY KSZTAŁCENIA DLA ZAWODU OPIEKUN MEDYCZNY ZAPISANE W PODSTAWIE PROGRAMOWEJ KSZTAŁCENIA BRANŻOWEGO

ZAŁĄCZNIK 2. REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA DLA ZAWODU OPIEKUN MEDYCZNY

ZAŁĄCZNIK 1. EFEKTY KSZTAŁCENIA DLA ZAWODU OPIEKUN MEDYCZNY ZAPISANE W PODSTAWIE PROGRAMOWEJ KSZTAŁCENIA BRANŻOWEGO

MED.14. Świadczenie usług medyczno-pielęgniacyjnych i opiekuńczych osobie chorej i niesamodzielnej	
MED.14.1. Bezpieczeństwo i higiena pracy	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:
1) określa warunki i organizację pracy zapewniające wymagany poziom ochrony zdrowia i życia przed zagrożeniami występującymi w środowisku pracy	1) wymienia przepisy prawa dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy podczas ręcznych prac transportowych 2) określa kryteria warunkujące bezpieczeństwo pracy w zawodzie, takie jak: przestrzeń pielęgnacyjna bez barier, sprzęt wspomagający podnoszenie i przemieszczanie pacjentów 3) rozpoznaje znaczenie piktogramów informujących o zagrożeniach w instytucjach ochrony zdrowia i pomocy społecznej
2) rozróżnia zadania i uprawnienia instytucji oraz służb działających w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska	1) wymienia instytucje oraz służby działające w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska 2) wymienia zadania i uprawnienia instytucji oraz służb działających w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska
3) opisuje prawa i obowiązki pracownika i pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy	1) omawia prawa i obowiązki pracownika w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, w tym przestrzegania obowiązujących standardów i procedur postępowania oraz reagowania na sytuacje niepożądane 2) wymienia prawa i obowiązki pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy

4) określa zagrożenia związane z występowaniem szkodliwych czynników w środowisku pracy	1) wymienia czynniki ryzyka na stanowisku pracy 2) wymienia środki czyszczące, dezynfekcyjne i sterylizujące, zawierające substancje szkodliwe, które mogą uszkadzać skórę, błony śluzowe oraz układ oddechowy 3) omawia procedury postępowania przeciwdziałającego czynnikom szkodliwym i zagrożeniom w miejscu pracy 4) stosuje zasady bezpieczeństwa podczas asystowania osobie niesamodzielnej w trakcie badania w pracowni RTG
	(radioisotope thermoelectric generator) w celu ograniczenia do minimum narażenia na napromieniowanie 5) opisuje objawy oparzeń skóry w wyniku zadziałania wysokiej temperatury, kontaktu z gorącymi powierzchniami i uszkodzonym sprzętem elektrycznym 6) opisuje objawy ze strony układu mięśniowo--szkieletowego spowodowane przemieszczaniem pacjentów lub dźwiganiem ciężkich przedmiotów 7) opisuje objawy zespołu wypalenia zawodowego w wyniku pracy zmianowej, nocnej i długotrwałego kontaktu z ciężko chorymi osobami 8) zapobiega zagrożeniom dla zdrowia i życia człowieka w środowisku pracy
5) stosuje przepisy prawa dotyczące ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska	1) wymienia obowiązki pracownika dotyczące ochrony przeciwpożarowej, w tym wynikające z instrukcji obowiązującej w miejscu pracy 2) opisuje podstawowe zabezpieczenia na wypadek pożaru, procedurę wszczynania alarmu, reagowania na alarm pożarowy oraz zasady organizacji akcji ratowniczej do czasu przybycia straży pożarnej

6) organizuje stanowisko pracy zgodnie z wymaganiami ergonomii oraz przepisami prawa dotyczącymi bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska	1) wyjaśnia zasady organizacji przestrzeni pielęgnacyjnej, takie jak: likwidacja barier architektonicznych oraz czysta, sucha podłoga 2) określa kryteria warunkujące bezpieczeństwo na stanowisku pracy, takie jak: przestrzeń pielęgnacyjna bez barier, sprzęt wspomagający podnoszenie i przemieszczanie pacjentów 3) dobiera wyposażenie i sprzęt do stanowiska pracy, takie jak: łóżko z regulowaną wysokością i oprzyrządowaniem, sprzęt wspomagający podnoszenie i przemieszczanie pacjentów 4) sprawdza sprawność sprzętu i zabezpieczenie przewodów elektrycznych 5) stosuje bezpieczne metody przemieszczania pacjentów w obrębie łóżka i poza nim oraz przenoszenia ciężkich przedmiotów
7) stosuje środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych	1) opisuje przeznaczenie odzieży służbowej i ochronnej, w tym obuwia i rękawic 2) stosuje środki ochrony indywidualnej w zależności od wykonywanej pracy
8) udziela pierwszej pomocy w stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego	1) opisuje podstawowe symptomy wskazujące na stany nagłego zagrożenia zdrowotnego 2) ocenia sytuację poszkodowanego na

	podstawie analizy objawów obserwowanych u poszkodowanego 3) zabezpiecza siebie, poszkodowanego i miejsce wypadku 4) układa poszkodowanego w pozycji bezpiecznej 5) powiadamia odpowiednie służby 6) prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w urazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. krwotok, zmiążdżenie, amputacja, złamanie, oparzenie 7) prezentuje udzielanie pierwszej pomocy w nieurazowych stanach nagłego zagrożenia zdrowotnego, np. omdlenie, zawał, udar 8) wykonuje resuscytację krążeniowooddechową na fantomie zgodnie z wytycznymi Polskiej Rady Resuscytacji i Europejskiej Rady Resuscytacji
MED.14.2. Podstawy opieki nad osobą chorą i niesamodzielną oraz podstawy opieki medycznej	

Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:
1) przedstawia prawno-etyczne podstawy wykonywania zawodu	1) omawia zasady etyki zawodowej oraz cechy, jakie powinna posiadać osoba wykonująca zawód 2) wymienia zadania zawodowe wynikające z przepisów prawa 3) wymienia prawa pacjenta wynikające z przepisów prawa 4) przestrzega przepisów dotyczących praw pacjenta, ochrony danych osobowych, w tym danych wrażliwych, w związku z realizacją zadań zawodowych 5) omawia zastosowanie przymusu bezpośredniego zgodnie z przepisami w sprawie ochrony zdrowia psychicznego
2) opisuje system ochrony zdrowia i pomocy społecznej	1) opisuje główne podmioty opieki zdrowotnej udzielające świadczeń przeznaczonych dla osoby chorej i niesamodzielnej, takich jak: podstawowa opieka zdrowotna, ambulatoryjna opieka specjalistyczna, opieka stacjonarna szpitalna, opieka długoterminowa w stacjonarnych zakładach opiekuńczo-leczniczych, w zakładach opiekuńczo-pielęgniacyjnych i w hospicjach stacjonarnych, opieka długoterminowa domowa oraz opieka domowa hospicyjna 2) wyjaśnia finansowanie systemu ochrony zdrowia 3) opisuje główne formy organizacyjne pomocy społecznej, takie jak: domy pomocy społecznej, ośrodki wsparcia oraz usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi
	opiekuńcze

3) charakteryzuje rynek usług medycznych i opiekuńczych	1) wyjaśnia pojęcia dotyczące świadczeń zdrowotnych i opiekuńczych, w tym pojęcia: pacjent, podopieczny, ubezpieczony, oraz kryteria kwalifikacyjne do opieki: stan zagrożenia życia, stan zdrowia, poziom sprawności, wiek 2) wyjaśnia pojęcia: standard usług zdrowotnych, standard usług medycznych, standard usług opiekuńczych 3) wymienia kryteria oceny jakości świadczonej opieki 4) wyjaśnia podstawowe różnice w funkcjonowaniu publicznych i niepublicznych podmiotów leczniczych dotyczące podmiotu tworzącego oraz źródeł finansowania działalności leczniczej 5) wyjaśnia różnice w funkcjonowaniu publicznych i niepublicznych jednostek organizacyjnych pomocy społecznej dotyczące organu założycielskiego oraz źródeł finansowania
4) charakteryzuje ogólną budowę organizmu człowieka	1) objaśnia pojęcia z zakresu anatomii i fizjologii człowieka 2) omawia budowę tkanek, narządów i układów organizmu człowieka 3) opisuje czynności i funkcje komórek, tkanek i narządów oraz prawa rządzące tymi funkcjami 4) omawia rozwój psychofizyczny człowieka w poszczególnych fazach jego życia
5) stosuje zasady udzielania pierwszej pomocy zgodnie z posiadanymi kompetencjami	1) objaśnia pojęcia: pierwsza pomoc, kwalifikowana pierwsza pomoc, reanimacja, resuscytacja, nagłe zagrożenie zdrowotne 2) omawia stany nagłego zagrożenia zdrowotnego spowodowane chorobą, urazem fizycznym, termicznym i chemicznym 3) ocenia stan poszkodowanego i dokonuje pomiarów podstawowych czynności życiowych 4) wykonuje podstawowe czynności resuscytacyjne zgodnie z wytycznymi Polskiej Rady Resuscytacji 5) posługuje się automatycznym defibrylatorem treningowym (AED – Automatyczny Elektryczny Defibrylator)

6) charakteryzuje pojęcia i procesy dotyczące niepełnosprawności i niesamodzielności oraz zmian patologicznych	1) opisuje przyczyny i skutki naruszenia funkcji ciała, takie jak: uraz, przewlekła choroba, podeszły wiek oraz czynniki kontekstowe – osobowe i środowiskowe mające wpływ na funkcjonowanie osoby chorej i niepełnosprawnej 2) wyjaśnia pojęcie niepełnosprawności z uwzględnieniem stanu prawnego dotyczącego orzekania o niepełnosprawności do celów rentowych i pozarentowych 3) wyjaśnia pojęcie niesamodzielności (niezdolności do samodzielnej egzystencji) 4) określa poziom zaangażowania zawodowego i modyfikowania postępowania w zależności od stopnia niesamodzielności osoby chorej lub niesamodzielnej 5) wyjaśnia pojęcia: asystowanie, pomaganie, opieka 6) wyjaśnia pojęcia z zakresu patologii 7) wyjaśnia pojęcia: wielki problem geriatryczny, starcza wielochorobowość 8) opisuje objawy i skutki zaburzeń w funkcjonowaniu organizmu człowieka spowodowane procesem starzenia i unieruchomieniem
7) posługuje się językiem migowym	1) stosuje podstawowe techniki języka migowego w udzielaniu świadczeń 2) pomaga pacjentom niedosłyszącym w dostępie do usług medycznych 3) porozumiewa się z pacjentem językiem migowym w stopniu podstawowym
8) podejmuje działania w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki	1) wyjaśnia pojęcia: promocja zdrowia, edukacja zdrowotna, wychowanie zdrowotne, profilaktyka, polityka zdrowotna 2) określa zakres działań i podmioty realizujące promocję zdrowia i profilaktykę 3) wymienia metody profilaktyki stosowane w pracy zawodowej 4) uzasadnia udział opiekuna medycznego w promocji zdrowia i profilaktyce 5) współdziała z osobą niesamodzielną i jej rodziną w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki skutków zaniedbań pielęgnacyjnych
9) przestrzega zasad postępowania w przypadku podejrzenia występowania przemocy	1) definiuje pojęcie przemocy, w tym przemocy w środowisku pracy 2) stosuje procedury dotyczące przeciwdziałania zjawiskom przemocy 3) wskazuje działania

	przeciwdziałające przemocy adekwatne do danej sytuacji
--	--

10) stosuje programy komputerowe wspomagające wykonywanie zadań zawodowych	1) przestrzega zasad netykiety i norm prawnych dotyczących bezpiecznego korzystania z internetu oraz ochrony informacji i danych 2) wyszukuje, gromadzi, selekcjonuje, przetwarza i wykorzystuje informacje przydatne w wykonywaniu zadań zawodowych 3) wprowadza dane do elektronicznej dokumentacji zgodnie z kompetencjami zawodowymi i kodem dostępu
11) charakteryzuje dokumentację medyczną	1) omawia rodzaje dokumentacji medycznej pacjenta 2) wypełnia dokumentację medyczną związaną z wykonywaniem zadań opiekuna medycznego, taką jak: plan opieki, kartę kontroli podstawowych parametrów życiowych 3) dokumentuje wykonanie czynności zawodowych 4) chroni dokumentację medyczną przed osobami postronnymi i przed zniszczeniem
12) rozpoznaje właściwe normy i procedury oceny zgodności podczas realizacji zadań zawodowych	1) wymienia cele normalizacji krajowej 2) wyjaśnia, czym jest norma i wymienia cechy normy 3) rozróżnia oznaczenie normy międzynarodowej, europejskiej i krajowej 4) korzysta ze źródeł informacji dotyczących norm i procedur oceny zgodności
MED.14.3. Rozpoznawanie problemów opiekuńczych i medycznych w opiece nad osobą chorą i niesamodzielną	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:

1) rozpoznaje problemy funkcjonalne oraz potrzeby biologiczne i psychospołeczne człowieka w poszczególnych fazach życia i stanach zdrowia	1) omawia metody, techniki i sprzęt do wykonania pomiarów antropometrycznych, pomiarów tętna, ciśnienia tętniczego krwi, oddechu, saturacji krwi, temperatury ciała, obliczania wskaźnika masy ciała – Body Mass Index (BMI) 2) stosuje metody, techniki i sprzęt do wykonania pomiarów antropometrycznych, pomiarów tętna, ciśnienia tętniczego krwi, oddechu, saturacji krwi, temperatury ciała, obliczania wskaźnika masy ciała – Body Mass Index (BMI) 3) dokumentuje wykonanie pomiarów, w tym z użyciem technik komputerowych 4) wykorzystuje wyniki badań i pomiarów do ustalania problemów funkcjonalnych i potrzeb biopsychospołecznych człowieka w poszczególnych fazach życia i stanu zdrowia
2) współpracuje w procesie rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej	1) wymienia osoby współpracujące w procesie rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej 2) objaśnia potrzebę współpracy w procesie rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej 3) uzasadnia rolę rodziny w procesie rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej 4) nawiązuje współpracę ze współpracownikami podczas rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej 5) nawiązuje współpracę z rodziną podczas rozpoznawania problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej
3) charakteryzuje skutki niesamodzielności w zakresie zaspokajania potrzeb życiowych, w tym: a) odżywiania b) kontroli mikcji i defekacji c) mobilności d) utrzymania higieny ciała	1) wyjaśnia pojęcia niedożywienia i odwodnienia oraz wymienia skutki tych stanów dla zdrowia i życia człowieka 2) wyjaśnia pojęcia mikcji i defekacji oraz wymienia skutki braku kontroli nad wydalaniem 3) opisuje skutki długotrwałego unieruchomienia 4) omawia skutki zaniedbań higienicznych

4) rozpoznaje możliwości osoby chorej i niesamodzielnej w zakresie samoopieki	1) wyjaśnia istotę samoopieki oraz deficytu samoopieki 2) opisuje skale służące do oceny zdolności wykonania prostych i złożonych czynności dnia codziennego i czynności życiowych, w tym skale: Barthel, Katza, Lawtona 3) omawia zastosowanie skali Barthel jako narzędzia do kwalifikowania osób chorych do opieki długoterminowej 4) wykorzystuje wyniki oceny funkcjonalnej w celu ustalenia możliwości osoby chorej i niesamodzielnej w zakresie samoobsługi 5) zachęca osobę chorą i niesamodzielną do samoopieki, wskazując na jej zasoby biologiczne i psychiczne oraz znaczenie każdej aktywności w terapii i profilaktyce
5) wyjaśnia znaczenie efektywnego komunikowania się z osobą chorą i niesamodzielną oraz jej rodziną w rozpoznawaniu potrzeb i problemów	1) omawia relacje międzyludzkie i ich znaczenie 2) wymienia warunki sprzyjające efektywnemu komunikowaniu się w procesie terapeutycznym 3) opisuje zasadę pierwszego kontaktu 4) określa znaczenie sygnałów werbalnych i pozawerbalnych w komunikowaniu się z osobą chorą i niesamodzielną z zespołem otępiennym lub innymi zaburzeniami narządów wzroku, słuchu lub mowy 5) prowadzi rozmowę z osobą chorą i

	niesamodzielną 6) przeprowadza wywiad z rodziną osoby chorej i niesamodzielnej
MED.14.4. Planowanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych dla osoby chorej i niesamodzielnej	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:

1) planuje czynności higieniczne i pielęgnacyjne adekwatnie do rozpoznanych problemów funkcjonalnych oraz potrzeb biologicznych i psychospołecznych osoby chorej i niesamodzielnej	1) różnicuje problemy funkcjonalne i potrzeby biopsychospołeczne osoby chorej i niesamodzielnej w różnym stanie zdrowia 2) rozróżnia rodzaje niepełnosprawności i stopnia niesamodzielności, w tym niepełnosprawność fizyczną, psychiczną, intelektualną, niepełnosprawność narządów wzroku, słuchu lub mowy, niesamodzielność częściową, znaczną, całkowitą 3) uwzględnia wyniki pomiarów w postępowaniu pielęgnacyjno-opiekuńczym oraz udostępnia je innym osobom uczestniczącym w procesie terapeutycznym zgodnie z przepisami prawa
2) określa wpływ choroby i niesamodzielności na sytuację życiową osoby chorej i niesamodzielnej oraz jej rodziny	1) omawia chorobę przewlekłą i jej wpływ na funkcjonowanie osoby chorej i niesamodzielnej oraz jej rodziny 2) charakteryzuje najczęściej występujące choroby przewlekłe 3) wyjaśnia istotę niesamodzielności, różnicuje jej poziomy (stopnie) 4) opisuje niesamodzielność jako skutek choroby przewlekłej 5) omawia wpływ choroby i niesamodzielności na stan biologiczny oraz psychiczny osoby chorej i niesamodzielnej 6) opisuje specyficzne dla chorób przewlekłych problemy pielęgnacyjnoopiekuńcze
3) modyfikuje działania w zależności od zmieniających się problemów i potrzeb osoby chorej i niesamodzielnej	1) wyjaśnia pojęcia kompensacji i modyfikacji 2) uzasadnia potrzebę modyfikacji działań opiekuńczych odpowiednio do stanu zdrowia i sprawności osoby chorej i niesamodzielnej 3) dobiera sprzęt wspomagający i uzgadnia zmianę postępowania z osobą chorą i niesamodzielną 4) planuje wykonanie czynności pielęgnacyjnych u osoby chorej i niesamodzielnej, uwzględniając ocenę jej stanu 5) planuje zmodyfikowane działania higieniczne, pielęgnacyjne i wspierające odpowiednio do rozpoznanych problemów funkcjonalnych oraz potrzeb biologicznych i

	psychospołecznych osoby chorej i niesamodzielnej
MED.14.5. Organizowanie i wykonywanie czynności higienicznych oraz wykonywanie wybranych czynności opieki pielęgnacyjnej	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:
1) organizuje warunki do wykonania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych z uwzględnieniem oceny stanu osoby chorej i niesamodzielnej	1) rozróżnia i wyjaśnia pojęcia: higiena, utrzymanie w czystości, pielęgnacja i utrzymanie kondycji 2) przygotowuje warunki do wykonania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych, biorąc pod uwagę bezpieczeństwo osoby niesamodzielnej i własne, efektywność i ergonomię pracy 3) wyjaśnia zasady wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych, w tym na podstawie planu pielęgnowania zleconego przez pielęgniarkę 4) uzasadnia konieczność modyfikowania planu czynności pielęgnacyjnych odpowiednio do stanu zdrowia i sprawności osoby chorej i niesamodzielnej oraz sytuacji w miejscu pracy 5) omawia skutki zaniedbań higienicznych i pielęgnacyjnych dla zdrowia i życia osoby chorej i niesamodzielnej 6) dobiera materiały i produkty medyczne, środki oraz sprzęt do wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych odpowiednie do stanu zdrowia i sprawności osoby chorej i niesamodzielnej 7) dobiera metody i techniki do wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej 8) opisuje specjalne produkty chłonne zabezpieczające skórę i bieliznę oraz preparaty pielęgnacyjne zabezpieczające i poprawiające kondycję skóry

2) wykonuje czynności higieniczne i pielęgnacyjne osobie chorej i niesamodzielnej	1) omawia podstawowe zasady i procedury stosowane podczas wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej 2) omawia prawa pacjenta, w tym prawo do dobrej jakości opieki, prawo do wyrażania zgody lub odmowy zgody na wykonywanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych, prawo do tajemnicy, prawo do intymności 3) omawia przyczyny powstania odleżyny 4) opisuje zmiany odleżynowe
	5) stosuje profilaktykę przeciwoleżynową 6) posługuje się sprzętem, przyborami, narzędziami, materiałami i środkami do wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych 7) wykonuje czynności higieniczne i pielęgnacyjne osobie chorej i niesamodzielnej, przestrzegając zasad, procedur oraz praw pacjenta
3) uzasadnia konieczność przestrzegania zasad aseptyki i antyseptyki	1) wyjaśnia pojęcia: aseptyka i antyseptyka, dezynfekcja, sterylizacja 2) omawia metody sterylizacji 3) stosuje zasady aseptyki i antyseptyki, adekwatnie do ryzyka zakażenia 4) wyjaśnia procedury i zasady postępowania w sytuacji bezpośredniego narażenia się na zakażenie

4) przestrzega procedur sanitarnoepidemiologicznych podczas wykonywania zabiegów higienicznych i pielęgnacyjnych	1) charakteryzuje źródła zakażenia oraz drogi szerzenia się drobnoustrojów w szpitalu, takie jak: personel medyczny (nosiciele, skóra rąk), niejałowe narzędzia, sprzęt medyczny, aparatura, materiały zanieczyszczone, powietrze i bielizna 2) omawia ogniwa łańcucha epidemicznego 3) opisuje podstawowe metody zapobiegania zakażeniom biologicznym 4) omawia zasady higieny obowiązujące w zakładach opieki zdrowotnej 5) stosuje procedurę higienicznego mycia rąk 6) stosuje procedury dotyczące zabezpieczania i usuwania zużytego medycznego sprzętu jednorazowego, takiego jak: igły, strzykawki, cewniki, worki na mocz, sprzęt stomijny, oraz postępowania z brudną bielizną 7) omawia procedury segregacji i usuwania odpadów medycznych 8) segreguje odpady medyczne i zabezpiecza je zgodnie z obowiązującymi zasadami 9) przestrzega obowiązujących zasad podczas wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych osobie chorej i niesamodzielnej
5) przestrzega zasad postępowania wobec osoby chorej i niesamodzielnej w sytuacjach trudnych	1) opisuje sytuacje trudne występujące w opiece nad osobą chorą i niesamodzielną, w tym skrajnie zły stan zdrowia, zaburzenia świadomości, agresja, nadwaga połączona z upośledzeniem funkcji narządów ruchu, odmowa jedzenia i picia, znaczne upośledzenie funkcji wzroku, słuchu lub mowy 2) rozpoznaje sytuacje trudne dla osoby
	chorej i niesamodzielnej i dobiera metodę komunikowania się oraz sposób działania 3) omawia podstawowe zasady postępowania w sytuacjach trudnych w opiece nad osobą chorą i niesamodzielną, uznając za priorytet dobro osoby chorej i niesamodzielnej oraz bezpieczeństwo innych pacjentów, współpracowników i własne

6) przeprowadza edukację w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych adekwatnie do oceny poziomu wiedzy, umiejętności i możliwości osoby chorej i niesamodzielnej	1) objaśnia pojęcia dotyczące edukacji zdrowotnej jako ważnego ogniwa w promocji zdrowia 2) uzasadnia celowość i zakres prowadzenia edukacji osoby chorej i niesamodzielnej w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych 3) opracowuje plan edukacji osoby chorej i niesamodzielnej lub jej rodziny w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych 4) przeprowadza edukację osoby chorej i niesamodzielnej lub jej rodziny w zakresie wykonywania czynności higienicznych i pielęgnacyjnych oraz prowadzenia zdrowego stylu życia
MED.14.6. Wykonywanie wybranych czynności z zakresu opieki medycznej	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:
1) wykonuje określone zabiegi i czynności medyczne na zlecenie lekarza lub pielęgniarki	1) omawia zadania opiekuna medycznego w zakresie wykonywania zabiegów i czynności na zlecenie i pod nadzorem lekarza lub pielęgniarki 2) karmi osobę chorą i niesamodzielną drogą doustną oraz dojelitową – przez zgłębnik lub gastrostomię, w tym PEG (Percutaneous Endoscopic Gastrostomy) (metodą porcji), lub pomaga podczas karmienia 3) omawia zasady pomocy osobie chorej i niesamodzielnej przy przyjmowaniu leków 4) omawia monitorowanie bilansu płynów i procedurę dobowej zbiórki moczu 5) wymienia cewnik zewnętrzny i worek na mocz 6) prowadzi dobową zbiórkę moczu i bilans płynów 7) rozróżnia zabiegi przeciwzapalne i kąpiele lecznicze 8) omawia stosowanie diet terapeutycznych w wybranych schorzeniach 9) rozpoznaje powikłania leczenia dietetycznego w zakresie podstaw opieki pielęgnacyjnej 10) wykonuje płukanie jamy ustnej, gardła, oka i rany

	11) zmienia opatrunek na ranie z zachowaniem zasad postępowania higienicznego, aseptycznego i antyseptycznego
2) wykonuje określone zabiegi i czynności medyczne	1) wykonuje badanie glukometrem w celu oznaczenia stężenia glukozy we krwi osoby chorej i niesamodzielnej 2) dokumentuje dokonanie pomiaru glukometrem i przekazuje informację o wynikach pomiaru lekarzowi lub pielęgniarce 3) identyfikuje zaburzenia połykania u osoby chorej i niesamodzielnej 4) obserwuje i rejestruje rodzaj i objętość przyjmowanych posiłków oraz płynów u osób ze stwierdzonymi zaburzeniami odżywiania 5) opisuje rodzaje stomii, w tym tracheostomię, ileostomię, kolostomię, urostomię, gastrostomię (PEG), oraz rodzaje stosowanego sprzętu stomijnego 6) utrzymuje higienę i pielęgnuje skórę wokół niepowikłanej tracheostomii, gastrostomii, ileostomii, kolostomii 7) wymienia worek stomijny 8) wymienia worek na mocz 9) dobiera, zakłada i wymienia produkty chłonne 10) wykonuje odłączenie wlewu kroplowego
3) wykonuje wybrane czynności opieki nad pacjentem z trudnościami oddychania	1) wykonuje gimnastykę oddechową 2) omawia zasady odśluzowywania dróg oddechowych, w tym czyszczenie rurki tracheotomijnej 3) wykonuje nacieranie, oklepywanie, ćwiczenia czynne i bierne 4) pomaga osobie chorej i niesamodzielnej w korzystaniu z tlenu z koncentratora tlenu oraz w wykonywaniu inhalacji

4) podaje leki osobie chorej i niesamodzielnej na zlecenie lekarza lub pielęgniarki	1) opisuje poszczególne grupy leków, substancje czynne zawarte w lekach, zastosowanie leków oraz ich postacie i drogi ich podawania 2) podaje leki przez układ pokarmowy (doustnie, podjęzykowo, okołopoliczkowo, doodbytniczo) lub na skórę 3) podaje leki przez układ oddechowy (nebulizatory, inhalatory ciśnieniowe z dozownikiem pojedynczych dawek, z dozownikiem uruchamiającym wdech, inhalatory proszkowe) 4) podaje leki podskórnie 5) omawia zasady przechowywania i przygotowywania leków zgodnie z
---	---

	obowiązującymi standardami 6) wymienia i rozpoznaje najczęstsze działania niepożądane poszczególnych leków 7) powiadamia lekarza lub pielęgniarkę o wystąpieniu działań niepożądanych poszczególnych leków
5) wykonuje testy diagnostyczne dla oznaczenia ciał ketonowych i glukozy we krwi włosniczkowej i w moczu oraz cholesterolu we krwi włosniczkowej oraz inne testy paskowe, w miejscu opieki nad pacjentem	1) wykonuje test diagnostyczny dla oznaczenia ciał ketonowych w moczu, w miejscu opieki nad pacjentem 2) wykonuje testy diagnostyczne dla oznaczenia glukozy we krwi włosniczkowej i w moczu oraz cholesterolu we krwi włosniczkowej, w miejscu opieki nad pacjentem 3) wykonuje inne testy paskowe, w miejscu opieki nad pacjentem
6) wykonuje określone czynności z zakresu pobierania materiału do badań laboratoryjnych i mikrobiologicznych	1) asystuje lekarzowi lub pielęgniarence przy badaniach diagnostycznych 2) wykonuje czynności z zakresu pobierania krwi żyłnej i włosniczkowej do badań laboratoryjnych 3) wykonuje czynności z zakresu pobierania materiału do badań laboratoryjnych z górnych dróg oddechowych w celu wykonania testu diagnostycznego 4) wykonuje czynności z zakresu pobierania materiału do wykonania testów mikrobiologicznych i mykologicznych, z wyłączeniem wymazów z dróg rodnych
MED.14.7. Planowanie, organizowanie i wykonywanie czynności opiekuńczych dla osoby chorej i niesamodzielnej z uwzględnieniem opieki nad osobami z demencją	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:

1) planuje czynności opiekuńcze z uwzględnieniem oceny stanu osoby chorej i niesamodzielnej	1) wyjaśnia pojęcie opieka w kontekście skutków niesamodzielności 2) wyjaśnia pojęcia jednostek chorobowych dotyczących chorób neurodegeneracyjnych 3) omawia czynności opiekuńcze podejmowane wobec osoby chorej i niesamodzielnej 4) uzasadnia znaczenie różnicowania osobistego zaangażowania opiekuna medycznego przy wykonywaniu czynności opiekuńczych na: asystowanie, pomaganie i zastąpienie osoby niesamodzielnej 5) dobiera metody i techniki do wykonywania czynności opiekuńczych odpowiednio do stanu zdrowia i sprawności funkcjonalnej osoby chorej i niesamodzielnej 6) dobiera materiały, środki i sprzęt do wykonywania czynności opiekuńczych 7) sporządza plan czynności opiekuńczych
2) wykonuje czynności opiekuńcze wobec osoby chorej i niesamodzielnej	1) omawia zasady i procedury dotyczące wykonywania czynności opiekuńczych związanych z utrzymaniem warunków niezbędnych do życia i bezpieczeństwem funkcjonalnym w zakresie mobilności, samoobsługi, kształtowania codziennego życia i kontaktów społecznych 2) przestrzega zasad bezpieczeństwa i procedur podczas wykonywania czynności opiekuńczych 3) pomaga osobie chorej i niesamodzielnej w wykonywaniu czynności życia codziennego i utrzymaniu aktywności fizycznej 4) posługuje się sprzętem wspomagającym, materiałami i środkami pomocniczymi do wykonywania czynności opiekuńczych 5) pomaga osobie chorej i niesamodzielnej w użytkowaniu zaleczonego sprzętu ortopedycznego i rehabilitacyjnego 6) przestrzega procedur postępowania ze sprzętem, materiałami i środkami pomocniczymi do wykonywania czynności opiekuńczych

3) udziela wsparcia osobie chorej i niesamodzielnej w sytuacjach dla niej trudnych	1) opisuje trudne sytuacje życiowe i formy wspierania osoby chorej i niesamodzielnej 2) omawia rolę opiekuna medycznego w adaptacji osoby chorej i niesamodzielnej do pobytu w podmiotach leczniczych lub jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej 3) udziela wsparcia osobie chorej i niesamodzielnej w adaptacji do zmian funkcjonalnych wywołanych poważnym urazem, zaawansowaną chorobą przewlekłą, chorobą terminalną lub zaawansowaną starością 4) udziela wsparcia osobie chorej i niesamodzielnej w adaptacji do pobytu w podmiotach leczniczych lub jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej 5) współdziała z pielęgniarkami w minimalizowaniu negatywnych przeżyć psychicznych i fizycznych związanych z procesem diagnostyczno--terapeutycznym
4) współpracuje z zespołem terapeutycznym i opiekuńczym	1) omawia podstawowe zadania zespołu terapeutycznego i wymienia kompetencje jego członków w procesie opieki nad osobą chorą i niesamodzielną, w tym lekarza, pielęgniarki, fizjoterapeuty, terapeutę zajęciowego, logopedy, psychologa 2) uzasadnia konieczność współpracy opiekuna medycznego z zespołem terapeutycznym
	3) wymienia główne zakresy współdziałania w obszarze aktywizowania i usprawniania ruchowego osoby chorej i niesamodzielnej 4) dokumentuje wykonane czynności zawodowe realizowane we współpracy z członkami zespołu terapeutycznego, w tym z użyciem technik komputerowych

5) komunikuje się z osobą chorą i niesamodzielną, jej rodziną i grupą społeczną	1) omawia proces komunikacji interpersonalnej 2) tworzy warunki sprzyjające efektywnemu komunikowaniu się 3) charakteryzuje różne techniki komunikacji interpersonalnej z osobą chorą i niesamodzielną i jej rodziną 4) nawiązuje relacje z osobą chorą i niesamodzielną, jej rodziną i grupą społeczną, zmniejsza ich niepokój i poczucie wyobcowania 5) stosuje zasadę pierwszego kontaktu i efektywnego porozumiewania się w opiece nad osobą chorą i niesamodzielną 6) stosuje różne metody werbalnego i pozawerbalnego porozumiewania się 7) pomaga w stosowaniu sprzętu i technologii komunikacyjnych i zachęca osobę chorą i niesamodzielną do utrzymywania relacji z rodziną i innymi osobami ważnymi dla jej funkcjonowania 8) wykazuje się empatią i asertywnością w procesie komunikowania się z osobą chorą i niesamodzielną, jej rodziną i grupą społeczną
MED.14.8. Prowadzenie przyłóżkowej aktywizacji z wykorzystaniem elementów gimnastyki osiowo-symetrycznej w trzech płaszczyznach jednocześnie SOS 3D – metoda Hoppe	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:
1) charakteryzuje efekty zastosowania ćwiczeń w systemie osiowo-symetrycznym w trzech płaszczyznach jednocześnie SOS 3D w profilaktyce i chorobach przewlekłych osób chorych i niesamodzielnych	1) wymienia podstawowe pojęcia z zakresu oceny postawy ciała 2) rozpoznaje zaburzenia narządu ruchu i określa skutki zmian 3) określa czucie ułożenia ciała w przestrzeni i pojęcie postawy habitualnej 4) wyjaśnia neurologiczne wspomaganie ćwiczeniami SOS 3D w jednostkach chorobowych: wylewy, udary, stwardnienie rozsiane 5) wymienia zaburzenia neurologiczne, w tym nietrzymanie moczu, kardiologiczne, ortopedyczne, oddechowe, w tym astmatyczne
2) opisuje indywidualne przyrządy dla osoby chorej i niesamodzielnej (drewniane kątowniki z pionami i poziomica do zastosowania i wyegzekwowania	1) wymienia elementy zestawu drewnianych przyrządów do ćwiczeń SOS 3D 2) dobiera przyrządy do ćwiczeń SOS 3D do indywidualnych wymiarów antropologicznych

mikroruchów w trzech płaszczyznach jednocześnie)	osoby chorej i niesamodzielnej 3) wyjaśnia znaczenie układu stałych punktów odniesienia dla budowania nowego wzorca prawidłowej postawy w rehabilitacji ruchowej
3) wprowadza ćwiczenia w systemie osiowo-symetrycznym w trzech płaszczyznach jednocześnie SOS 3D	1) indywidualizuje ułożenie ciała w systemie osiowo-symetrycznym w trzech płaszczyznach jednocześnie 2) stosuje w praktyce nowy wzór prawidłowej postawy – prostopadłościan prawidłowej postawy 3) stosuje system osiowo-symetryczny w trzech płaszczyznach jednocześnie do wyegzekwowania prawidłowego chodu: równoległego układania kończyn dolnych podczas stania i podczas chodzenia oraz symetrycznego ich obciążania 4) prowadzi edukację usprawniania ruchowego w czynnościach dnia codziennego 5) pomaga w doborze przyrządów do ćwiczeń osiowo-symetrycznych 6) wspomaga indywidualne wykonywanie ćwiczeń przez osobę chorą i niesamodzielną 7) monitoruje postęp uzyskiwanych efektów, po zastosowaniu przyrządów do mikroruchów 8) prowadzi edukację osoby chorej i niesamodzielnej oraz jej rodziny w zakresie autodiagnozy zaburzeń narządu ruchu 9) udziela informacji zwrotnej w celu tworzenia nowych wzorców prawidłowego układania narządu ruchu podczas czynności dnia codziennego osoby chorej i niesamodzielnej 10) stosuje indywidualne działania terapeutyczne i rehabilitacji ruchowej, uwzględniając aktualny stan wiedzy
MED.14.9. Język obcy zawodowy	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:

1) posługuje się podstawowym zasobem środków językowych w języku obcym nowożytnym (ze szczególnym uwzględnieniem środków leksykalnych), umożliwiającym realizację czynności zawodowych w zakresie tematów związanych: a) ze stanowiskiem pracy i jego wyposażeniem b) z głównymi technologiami stosowanymi w danym zawodzie c) z dokumentacją związaną z danym zawodem	1) rozpoznaje oraz stosuje środki językowe umożliwiające realizację czynności zawodowych w zakresie: a) czynności wykonywanych na stanowisku pracy, w tym związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa i higieny pracy b) narzędzi, maszyn, urządzeń i materiałów koniecznych do realizacji czynności zawodowych c) procesów i procedur związanych z realizacją zadań zawodowych d) formularzy, specyfikacji oraz innych dokumentów związanych z wykonywaniem
d) z usługami świadczonymi w danym zawodzie	zadań zawodowych e) świadczonych usług, w tym obsługi klienta
2) rozumie proste wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka obcego nowożytnego, a także proste wypowiedzi pisemne w języku obcym nowożytnym, w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych: a) rozumie proste wypowiedzi ustne dotyczące czynności zawodowych (np. rozmowy, wiadomości, komunikaty, instrukcje lub filmy instruktażowe, prezentacje), artykułowane wyraźnie, w standardowej odmianie języka b) rozumie proste wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. napisy, broszury, instrukcje obsługi, przewodniki, dokumentację zawodową)	1) określa główną myśl wypowiedzi lub tekstu lub fragmentu wypowiedzi lub tekstu 2) znajduje w wypowiedzi lub tekście określone informacje 3) rozpoznaje związki między poszczególnymi częściami tekstu 4) układa informacje w określonym porządku
3) samodzielnie tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne i pisemne w języku obcym nowożytnym, w zakresie umożliwiającym realizację zadań zawodowych: a) tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi ustne dotyczące czynności zawodowych (np. polecenie, komunikat, instrukcję) b) tworzy krótkie, proste, spójne i logiczne wypowiedzi pisemne dotyczące czynności zawodowych (np. komunikat, e-mail, instrukcję, wiadomość, CV, list motywacyjny, dokument związany z	1) opisuje przedmioty, działania i zjawiska związane z czynnościami zawodowymi 2) przedstawia sposób postępowania w różnych sytuacjach zawodowych (np. udziela instrukcji, wskazówek, określa zasady) 3) wyraża i uzasadnia swoje stanowisko 4) stosuje zasady konstruowania tekstów o różnym charakterze 5) stosuje formalny lub nieformalny styl wypowiedzi adekwatnie do sytuacji

wykonywanym zawodem – według wzoru)	
4) uczestniczy w rozmowie w typowych sytuacjach związanych z realizacją zadań zawodowych – reaguje w języku obcym nowożytnym w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub w formie prostego tekstu: a) reaguje ustnie (np. podczas rozmowy z innym pracownikiem, klientem, kontrahentem, w tym rozmowy telefonicznej) w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych b) reaguje w formie prostego tekstu pisanego (np. wiadomość, formularz, email, dokument związany z wykonywanym zawodem) w typowych sytuacjach	1) rozpoczyna, prowadzi i kończy rozmowę 2) uzyskuje i przekazuje informacje i wyjaśnienia 3) wyraża swoje opinie i uzasadnia je, pyta o opinie, zgadza się lub nie zgadza z opiniami innych osób 4) prowadzi proste negocjacje związane z czynnościami zawodowymi 5) stosuje zwroty i formy grzecznościowe 6) dostosowuje styl wypowiedzi do sytuacji
związanych z wykonywaniem czynności zawodowych	
5) zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego w języku obcym nowożytnym w typowych sytuacjach związanych z wykonywaniem czynności zawodowych	1) przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje zawarte w materiałach wizualnych (np. wykresach, symbolach, piktogramach, schematach) oraz audiowizualnych (np. filmach instruktażowych) 2) przekazuje w języku polskim informacje sformułowane w języku obcym nowożytnym 3) przekazuje w języku obcym nowożytnym informacje sformułowane w języku polskim lub w tym języku obcym nowożytnym 4) przedstawia publicznie w języku obcym nowożytnym wcześniej opracowany materiał (np. prezentację)

6) wykorzystuje strategie służące doskonaleniu własnych umiejętności językowych oraz podnoszące świadomość językową: a) wykorzystuje techniki samodzielnej pracy nad nauką języka obcego nowożytnego b) współdziała w grupie c) korzysta ze źródeł informacji w języku obcym nowożytnym d) stosuje strategie komunikacyjne i kompensacyjne	1) korzysta ze słownika dwujęzycznego i jednojęzycznego 2) współdziała z innymi osobami, realizując zadania językowe 3) korzysta z tekstów w języku obcym nowożytnym, również za pomocą technologii informacyjno--komunikacyjnych 4) identyfikuje słowa kluczowe, internacjonalizmy 5) wykorzystuje kontekst (tam, gdzie to możliwe), aby w przybliżeniu określić znaczenie słowa 6) upraszcza (jeżeli to konieczne) wypowiedź, zastępuje nieznanne słowa innymi, wykorzystuje opis, środki niewerbalne
--	--

MED.14.10. Kompetencje personalne i społeczne

Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:
1) przestrzega zasad kultury osobistej i etyki zawodowej	1) wyjaśnia pojęcia: etyka, etyka zawodowa, wartości moralne, hierarchia wartości, reguła, norma moralna, kodeks etyczny, kultura, kultura zachowania 2) omawia zasady kultury osobistej i etyki, w tym etyki zawodowej 3) rozpoznaje przypadki naruszeń praw pacjenta i praw człowieka 4) wskazuje skutki nieprzestrzegania praw pacjenta 5) rozpoznaje zachowania etyczne i nieetyczne w życiu codziennym i zawodowym 6) stosuje zasady etykiety językowej, zasady kultury osobistej i ogólnie przyjęte normy zachowania w swoim środowisku 7) przestrzega zasad netykiety w komunikacji w internecie 8) przestrzega zasad związanych z ochroną własności intelektualnej i ochroną danych osobowych

	9) dba o prestiż i wizerunek zawodu 10) respektuje zasady dotyczące przestrzegania tajemnicy związanej z wykonywanym zawodem i miejscem pracy 11) przestrzega zasady zaufania i poszanowania prywatności w wykonywaniu zadań zawodowych
--	---

2) wykazuje się kreatywnością i otwartością na zmiany oraz konsekwencją w realizacji zadań zawodowych	1) dokonuje analizy własnej kreatywności i otwartości na zmiany 2) wymienia techniki twórczego rozwiązania problemu 3) proponuje alternatywne, nowatorskie rozwiązania problemów 4) stosuje techniki twórczego myślenia podczas rozwiązywania problemu 5) opisuje źródła zmian organizacyjnych 6) podejmuje działania w zmiennych warunkach pracy w zależności od stanu osoby chorej i niesamodzielnej 7) wskazuje możliwości wprowadzania zmiany w realizacji zadań zawodowych 8) planuje i wykonuje działania pielęgnacyjno-opiekuńcze zgodnie z przyjętym planem i w określonym czasie 9) dokonuje analizy i oceny podejmowanych działań w kontekście jakości świadczonych usług
3) przewiduje skutki podejmowanych działań	1) zarządza czasem pracy 2) analizuje sytuacje zawodowe w kontekście przestrzegania norm i procedur 3) rozpoznaje przypadki łamania norm i procedur oraz ocenia ich konsekwencje 4) wyjaśnia związki przyczynowo-skutkowe wydarzeń i zachowań 5) przewiduje skutki niewłaściwych działań na stanowisku pracy 6) dokonuje samooceny i wskazuje konsekwencje wynikające z popełnianych błędów 7) informuje współpracowników o istotnych problemach, których rozwiązanie wykracza poza jego kompetencje
4) radzi sobie ze stresem	1) wyjaśnia pojęcia: stres, eustres, dystres, 2) omawia czynniki stresogenne 3) wymienia objawy stresu oraz konsekwencje długotrwałego pozostawania pod wpływem stresu 4) omawia objawy wypalenia zawodowego 5) wskazuje przyczyny sytuacji stresowych w pracy zawodowej 6) opisuje i stosuje techniki radzenia sobie z emocjami i ze stresem

5) aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe	1) opisuje umiejętności i kompetencje niezbędne do wykonywania zawodu 2) uzasadnia znaczenie doskonalenia zawodowego, aktualizowania wiedzy i umiejętności zawodowych 3) analizuje własne kompetencje i ustala cele oraz planuje dalszą ścieżkę rozwoju 4) dobiera formy doskonalenia zawodowego do swoich potrzeb i możliwości 5) dzieli się wiedzą i doświadczeniem z innymi 6) analizuje swoje predyspozycje w zakresie samozatrudnienia
6) negocjuje warunki porozumień	1) wyjaśnia pojęcia: konflikt, negocjacje, mediacje, arbitraż 2) uzasadnia potrzebę rozwiązywania konfliktów 3) wymienia metody rozwiązywania konfliktów 4) uzasadnia potrzebę utrzymywania poprawnych relacji z odbiorcami usług i współpracownikami 5) określa czynniki ułatwiające i utrudniające negocjacje 6) omawia rodzaje negocjacji: miękkie, twarde, rzeczowe 7) opisuje style prowadzenia negocjacji
7) współpracuje w zespole podczas realizacji zadań zawodowych	1) uzasadnia korzyści wynikające z pracy zespołowej oraz celowość planowania pracy zespołu 2) wymienia cechy grupy społecznej, różne formy współpracy w grupie oraz czynniki związane z procesami rozwoju grupy 3) wymienia konsekwencje niewłaściwego planowania pracy w zespole 4) wskazuje aspekty właściwego doboru ról w zespole i określa swoją rolę w zespole 5) wymienia korzyści wynikające z właściwego zarządzania zespołem i określa osobiste predyspozycje do kierowania zespołem

8) stosuje zasady komunikacji interpersonalnej	1) opisuje ogólne zasady komunikacji interpersonalnej 2) wypowiada się w sposób zrozumiały, jasny i swobodny, logicznie argumentuje 3) interpretuje mowę ciała w komunikacji 4) wykorzystuje pytania, parafrazę w komunikacji interpersonalnej 5) przestrzega zasady asertywności w komunikacji interpersonalnej 6) udziela informacji zwrotnej 7) przestrzega zasad etykiety językowej
MED.14.11. Organizacja pracy małych zespołów	
Efekty kształcenia	Kryteria weryfikacji
Uczeń:	Uczeń:
1) planuje pracę zespołu w celu wykonania przydzielonych zadań	1) uzasadnia celowość planowania pracy zespołu 2) wskazuje konsekwencje niewłaściwego planowania pracy w zespole
2) dobiera osoby do wykonania przydzielonych zadań	1) przewiduje skutki niewłaściwego doboru osób do zadań 2) identyfikuje kompetencje i umiejętności osób w zespole 3) przydziela zadania, uwzględniając poziom umiejętności i kompetencje członków zespołu
3) kieruje wykonaniem przydzielonych zadań	1) wskazuje cechy skutecznego menedżera i lidera grupy 2) opisuje zakres obowiązków kierownika zespołu 3) stosuje strategie kierowania zespołem wykonującym przydzielone zadania 4) zachęca członków zespołu do wykonywania zadań 5) przyjmuje odpowiedzialność za podejmowane decyzje 6) monitoruje działania zespołu 7) sporządza sprawozdania z realizacji działań zespołowych
4) wprowadza rozwiązania techniczne i organizacyjne wpływające na poprawę warunków i jakości pracy	1) analizuje wyniki badań przeprowadzanych wśród pracowników dotyczących warunków pracy 2) wykorzystuje opinie pracowników do planowania zmian technicznoorganizacyjnych 3) proponuje zmiany w organizacji pracy mające na celu poprawę warunków i jakości pracy 4) proponuje rozwiązania techniczne mające na celu poprawę warunków i jakości pracy

**ZAŁĄCZNIK 2. REALIZACJA EFEKTÓW KSZTAŁCENIA DLA ZAWODU OPIEKUN
MEDYCZNY**

L.p.	Obowiązkowe zajęcia edukacyjne – kształcenie zawodowe	Jednostka efektów kształcenia w PPKwZ	Realizacja PPKwZ na poszczególnych zajęciach edukacyjnych K1										
			MED.14.1.	MED.14.2.	MED.02.3.	MED.14.4.	MED.14.5.	MED.14.6.	MED.14.7.	MED.14.8.	MED.14.9.	MED.14.10.	MED.14.11.
		Ilość godz. w TRZ											
1.	Bezpieczeństwo i higiena pracy	32	X									X	X
2.	Podstawy działalności zawodowej	16	X	X									
3.	Prowadzenie dokumentacji i komputerowe wspomaganie działalności	16		X								X	X
4.	Podstawy anatomii, patofizjologii i pierwsza pomoc	32	X	X								X	X
5.	Język migowy	16		X								X	X
6.	Diagnoza problemów opiekuńczych i medycznych w opiece nad osobą chorą i niesamodzielną	80			X							X	X
7.	Planowanie czynności higienicznych i pielęgnacyjnych dla osoby chorej i niesamodzielną	80				X						X	X
8.	Język obcy w opiece zdrowotnej	32									X	X	X

9.	Czynności higieniczne i wybrane czynności opieki pielęgnacyjnej w praktyce	80					X					X	X
10.	Wybrane czynności z zakresu opieki medycznej w praktyce	320						X				X	X
11.	Czynności opiekuńcze dla osoby chorej i niesamodzielnej w praktyce	96							X			X	X
12.	Przyłóżkowa aktywizacja z wykorzystaniem elementów gimnastyki osiowo-symetrycznej SOS 3D - Metoda Hoppe	80								X		X	X
Razem:		880											